

Welens

EDUCATIONAL
PRACTICES THROUGH
A GENDER LENS

SEKSUAALSE ÄRAKASUTAMISE JA
KURITARVITAMISE TEEMALINE
ABIMATERJAL

MOODUL 4

Digitehnoloogiad ja sooline vägivald

Ühisdokument

**Kaasrahanud
Euroopa Liit**

Projekti number 2023-1-FR01-KA220-ADU-000165625

SEKSUAALSE ÄRAKASUTAMISE JA
KURITARVITAMISE TEEMALINE
ABIMATERJAL

**Info- ja
kommunikatsioonitehnoloogiad
ning riikide ja sektorite vahelised
seosed**

Ühisdokument

**Kaasrahanud
Euroopa Liit**

Projekti number 2023-1-FR01-KA220-ADU-000165625

Sisukord:

0. SÖNASTIK	3
1. SISSEJUHATUS. DIGITAALTEHNOLOOGIAD JA SOOLINE VÄGIVALD: KAITSIJAD JA KAASOSALISED	9
1.2. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kui õiguste ja võimaluste tugevdamise vahend	9
1.3. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kui kontrolli ja vägivalda mehhanism	10
1.4. Digitaalne jalajälg: haavatavuse kaart	10
2. SOOLISE VÄGIVALLA VORMID DIGITAALKESKKONNAS	12
2.1. Sotsiaalmeedia mõju	13
2.2. Anonüümsuse kahetine olemus	14
3. SEKTORITEVAHELINE JA RIIKLIK KOOSTÖÖ SOOLISE VÄGIVALLA VASTU VÕITLEMISEL	16
3.1. Euroopa Liidu õigusraamistik	17
3.2. Riiklikud õigusraamistikud	18
Prantsusmaa	18
Itaalia	21
Kreeka	22
Eesti	23
Guyana	25
4. DIGITAALNE ÄRAKASUTAMINE PROSTITUTSIOONIS JA PIIRIÜLESES INIMKAUBANDUSES	28
4.1. Raskused rahvusvahelises koostöös	28
4.2. Seos migratsiooniga	29
4.3. Digitaalse turvalisuse koolitus	36
4.4. Erasektori mõju	47
5. JÄRELDUSED	50
6. BIBLIOGRAAFIA	53

Co-funded by
the European Union

Rahastab Euroopa Liit. Väljendatud seisukohad ja arvamused on siiski ainult autori(te) omad ega pruugi kajastada Euroopa Liidu või Euroopa Hariduse ja Kultuuri Täitevasutuse (EACEA) seisukohti. Euroopa Liit ega EACEA ei saa nende eest vastutada.

0. SÕNASTIK

Aktiivne digitaalne jalajälg

Kasutajate poolt teadlikult loodud andmed, näiteks postitused, meeldimised, sõnumid ja üleslaadimised veebisaitidele või sotsiaalmeediasse.

Algoritmiline diskrimineerimine

Nähtus, mille korral automatiseeritud otsustussüsteemid genereerivad kallutatud või ebaõiglasi tulemusi ning seavad üksikisikuid või rühmi ebasoodsasse olukorda selliste omaduste alusel nagu rass, sugu, vanus või sotsiaalmajanduslik staatus. Sageli tuleneb see tehisintellektile edastatud moonutatud andmete, mudelite projekteerimisvigade või lähteandmetes kajastuva struktuurilise ebavõrdsuse tagajärjel. See küsimus on tehisintellekti eetika ja reguleerimise aruteludel võtmetähtsusega.

Budapesti konventsioon

Esimene küberkuritegevust käsitlev rahvusvaheline leping, millega kehtestati õiguslikud standardid infosüsteemide ja -võrkude kasutamisega seotud kuritegude vastu võitlemiseks.

Deepfake'ide kuritarvitamine

Tehisintellekti tehnoloogiate kasutamine võltsvideote või -piltide loomiseks, mis on sageli intiimse iseloomuga ja kujutavad inimest ilma tema nõusolekuta. Selline visuaalse vägivalda vorm võib tõsiselt kahjustada mainet ja vaimset tervist.

Desinformatsioon

Vale või moonutatud teave, mis on tahtlikult loodud ja levitatud eesmärgiga inimesi eksitada, nende arvamusi mõjutada või kasu saada.

Digitehnoloogiate kasutamisega seotud sooline vägivald (TFGBV)

Digitaalsete vahendite ja platvormide kaudu toime pandud, toetatud või võimendatud vägivald. See hõlmab küberjälitamist, seksuaalväljapressimist (väljapressimine intiimsete materjalidega), piltide kuritarvitamist ja veebivärbamist.

Digitaalne jalajälg

Andmed, mida inimesed jätavad digitaalsete seadmete või veebiplatvormide kasutamisel. See sisaldab nende elutegevust puudutavaid nii aktiivseid kui ka passiivseid andmeid.

Digitaalne kaasatus

Praktika, mille eesmärk on tagada, et kõigil inimestel ja kogukondadel, eriti haavatavas olukorras olevatel, oleks juurdepääs digitehnoloogiatele ja nad oskaksid neid kasutada. See hõlmab lisaks internetiühendusele ka digitaalset kirjaoskust, taskukohasust ning kaasava teenuse ja sisu kättesaadavust.

Digitaalne kirjaoskus

Oskus digitehnoloogiaid turvaliselt ja targalt kasutada: alates privaatsuse ja isikuandmete kaitse seadistamisest kuni veebiohtude äratundmise ja vastutustundliku käitumiseni internetis.

Digiteenuste määrus (DSA)

Euroopa Liidu määrus (2022/2065) kohustab veebiplatvorme eemaldama ebaseaduslikku sisu, kaitsma kasutajaid ja suurendama digiteenuste läbipaistvust.

Doksimine

Kellegi isikuandmete või isikut tuvastava teabe avaldamine veebis ilma tema nõusolekuta, sageli pahatahtliku kavatsusega.

Geomärgistamine

Geograafilise teabe (nt laius- ja pikkuskraadide) lisamine fotodele, videotele, veebisaitidele või tekstisõnumitele.

Grupipõhised küberrünnakud (*dogpiling*)

Inimrühma poolt koordineeritud või spontaanne veebikiusamine, mis sageli tuleneb ühest postitusest, arvamusest või avalikust tegevusest. Sellised rünnakud võivad hõlmata sadu või isegi tuhandeid kasutajaid, kes saadavad ähvardusi, solvanguid ja alandavaid sõnumeid mitmel platvormil. See põhjustab tugevat psühholoogilist survet ning toob kaasa märkimisväärse emotsionaalse ja mainekahjustuse. Kõige sagedamini satuvad inimesed grupirünnakute sihtmärgiks pärast avalikku sõnavõttu sotsiaalsetel või ühiskondlikel teemadel.

Häkkimine ja kontode ülevõtmine (esinemine veebis kellegi teisena, identiteedivargus)

Kellegi teise veebikontode volitamata kasutamine (sotsiaalmeedia, e-post, pilvesalvestus) isikuandmete varastamise, ohvri kehastamise või tema maine kahjustamise eesmärgil. Soolise vägivalla juhtudel kasutatakse häkkimist sageli intiimse sisu lekitamiseks, kirjavahetuse jälgimiseks või oma lehtedele juurdepääsu blokeerimiseks karistuse ja kontrolli vormis.

Incelid (tahtmatult tsölibaadid)

Internetis leviv meeste subkultuur, kes tunnevad, et naised ei soovi nendega seksuaalsuhteid. Sageli väljendavad nad oma vaenulikkust, vihkamist ja isegi õhutavad vägivalda seksuaalselt aktiivsete naiste ja meeste vastu.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad (IKT)

Vahendid ja platvormid, mida kasutatakse teabe edastamiseks, salvestamiseks ja sellele juurdepääsuks, sealhulgas mobiiltelefonid, internetiteenused ja digirakendused.

Inimkaubandus

Inimeste ärakasutamine jõu, pettuse või sunduse abil tõisel, seksuaalsel või muul eesmärgil. Digitaalsed platvormid soodustavad seda üha enam.

Interseksionaalsus

Idee, et meie identiteedi erinevad aspektid (näiteks sugu, päritolu, sotsiaalne klass või migrandi staatus) on omavahel seotud ja mõjutavad koos seda, millise diskrimineerimise või eelistega inimene võib kokku puutuda.

Intiimsete piltide loata levitamine (NCII)

Tuntud ka kui „kättemaksuporno”: seksuaalse sisu levitamine ilma kujutatud isiku nõusolekuta.

Istanbuli konventsioon

Euroopa Nõukogu leping, mille eesmärk on ennetada ja võidelda naistevastase vägivalla ja koduvägivalla vastu. See tunnistab selliseid digitaalse vägivalla vorme nagu küberjälitamine ja psühholoogiline ahistamine.

Isikuandmete kaitse üldmäärus (GDPR)

Euroopa Liidu õigusakt, mis reguleerib isikuandmete kaitset ja õigust eraelu puutumatusele. See sisaldab meetmeid isikuandmete väärkasutamise vastu digitaalsetel platvormidel.

Konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW)

ÜRO 1979. aastal vastu võetud leping, mis kohustab riike kaotama naiste diskrimineerimise selle kõigis vormides. See hõlmab ka kübervägivalda, nii nagu on sätestatud üldises soovitus nr 35.

Kujutise kuritarvitamine

Intiimsete fotode või videote levitamine ilma isiku nõusolekuta (nt „kättemaksuporno” või muu sanktsioneerimata pornograafia vorm).

Küberjälitamine

Isiku pidev ja soovimatu jälgimine või jälitamine digitaalsete vahendite abil, mis põhjustab sageli hirmu ja emotsionaalset šokki.

Küberkiusamine

Korduv, sihipärane ahistamine või alandamine digitaalsete platvormide kaudu.

Passiivne digitaalne jalajälg

Kasutaja otsese osaluseta kogutud andmed, sh asukoha jälgimine, küpsised, metaandmed ja sirvimisharjumused.

Peibutamine (*Grooming*)

Alaealiste või haavatavate inimestega usalduslike suhete loomine internetis seksuaalse ärakasutamise või väärkohtlemise eesmärgil. Kurjategijad kasutavad nende manipuleerimiseks sageli komplimente, tähelepanu või kingitusi.

Seksuaalne väljapressimine (*Sextortion*)

Väljapressimine, mille puhul ähvardatakse levitada intiimseid fotosid, videoid või teavet, kui väljapressija nõudmisi ei täideta.

Sooline vägivald (GBV)

Kahjulikud tegevused, mis on suunatud isikute vastu nende soo tõttu. Nende hulka kuuluvad füüsiline, seksuaalne, psühholoogiline ja majanduslik vägivald, mis on sageli suunatud naiste ja tüdrukute vastu.

Soopõhine valeinformatsioon

Spetsiifiline desinformatsiooni vorm, mis on suunatud üksikisikute, eriti naiste ja soovähemuste vastu. See kasutab soolisi stereotüüpe, seksismi, misogüüniat ja valeandmeid usalduse õõnestamiseks, vaigistamiseks ja diskrimineerivate normide tugevdamiseks.

Süvavõltsitud pornograafia

Digitaalne seksualiseeritud sisu, mis on loodud tehisintellekti tehnoloogia abil inimese välimuse simuleerimiseks ja temast vale ettekujutuse loomiseks.

Tehnoloogiapõhine sooline vägivald (TFGBV)

Igasugune soolise vägivalla vorm, mida võimendatakse, hõlbustatakse või pannakse toime digitaaltehnoogiatega, näiteks sotsiaalmeedia, mobiilirakenduste või veebifoorumite kaudu.

Trollimine

Solvavate või alandavate kommentaaride postitamine eesmärgiga ohvreid provotseerida või põhjustada neile kannatusi.

Valeinfo

Vale või ebatäpne teave, mida levitatakse olenemata sellest, kas eesmärgiks oli kedagi eksitada.

Veebipõhine ärakasutamine

Inimeste väärkohtlemine või manipuleerimine internetitehnoloogia abil. See hõlmab seksuaalset ärakasutamist, väljapressimist, seksuaalset ahvatlemist ja inimkaubandust.

Veebiahistamine

Lai mõiste, mis viitab mis tahes soovimatule, agressiivsele või ähvardavale käitumisele, mis on suunatud digitaalsete platvormide kaudu üksikisiku või inimrühma vastu. See hõlmab

pidevaid sõnumeid, solvanguid, ähvardusi, seksuaalset ahistamist ja koordineeritud rünnakuid. Veebiahistamine on sageli soospetsiifiline, kusjuures naised ja tüdrukud seisavad silmitsi vägivallaga, mis on suunatud nende identiteedi ja välimuse vastu.

Vihakõne ja misogüünsed meemid

Seksistliku, halvustava või diskrimineeriva sisu levitamine, sealhulgas naljad ja pildid, mille eesmärk on alandada naisi ja teisi haavatavaid rühmi.

Võlaorjus

Sunnitöö vorm, mille korral inimene kohustub pakkuma oma või temast sõltuvate isikute teenuseid võla tagatiseks. Praktikas viib see sageli ärakasutamiseni, kuna tagasimaksetingimused on tahtlikult moonutatud või neid on sisuliselt võimatu täita. Ohvrid satuvad vaesuse ja orjuse nõiaringi ning sageli kestab võlaorjus mitme põlvkonna vältel.

Vägivalla ohvritele suunatud lähenemine

Selliste tehnoloogiate loomine, mis arvestavad vägivalda või ärakasutamist kogenud inimeste turvalisuse, iseseisvuse ja vajadustega.

Õigus olla unustatud

Andmekaitseõiguse põhimõte, mis lubab isikul taotleda oma isikuandmete kustutamist, kui need ei ole enam vajalikud, need on ebatäpsed või saadud ebaseaduslikult.

Õngitsemine

Võltsitud internetiidentiteedi loomine teiste petmiseks, sageli romantilise manipuleerimise, ärakasutamise või rahalise kasu saamiseks. See võib kaasa tuua emotsionaalse kahju, väljapressimise või seksuaalse ahistamisega seotud petmise.

SISSEJUHATUS

1. SISSEJUHATUS.

DIGITAALTEHNOLOOGIAD JA SOOLINE VÄGIVALD: KAITSJAD JA KAASOSALISED

Digitehnoloogia tulek on radikaalselt muutnud inimeste suhtlemis-, teabele juurdepääsu ja sotsiaalsete muutuste korraldamise viise. Kuid need muutused on osutunud keeruliseks, eriti naiste ja tüdrukute jaoks, kes navigeerivad digitaalses ruumis. Digitehnoloogiatel ehk info- ja kommunikatsioonitehnoloogial (IKT) on suur potentsiaal toetada soolise vägivalla ohvreid, pakkudes juurdepääsu abile, õiguskaitsele ja kollektiivse vastupanu võimalustele. Samal ajal kasutatakse samu vahendeid üha enam väärkohtlemiseks, inimkaubanduse hõlbustamiseks ja ebavõrdsuse põlistamiseks võimule saamisel.

See peatükk uurib IKT kahetist rolli – nii soolise vägivalla ja ärakasutamise vastase vahendina kui ka nende levitamise vahendina. Erilist tähelepanu pööratakse „digitaalse jalajälje” kontseptsioonile, mis illustreerib, kuidas naiste veebiandmed võivad muutuda turvalisuse ressursiks või vastupidi kontrollivahendiks. Tervikliku pildi saamiseks digitaalse keskkonna mõjust haavatavusele ja vastupanuvõimele toetume rahvusvahelistele uuringutele, näidetele praktikast ja poliitilistele algatustele.

1.2. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kui õiguste ja võimaluste tugevdamise vahend

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) avab uusi võimalusi soolise vägivalla vastu võitlemiseks. Ohvrid saavad nüüd tugiorganisatsioonidega konfidentsiaalseks suhtlemiseks kasutada digitaalseid abitelefoniliine, SMS-hädaabiteenuseid ja mobiilirakendusi. Need tööriistad aitavad ületada selliseid takistusi nagu geograafiline isolatsioon, sotsiaalne häbimärgistamine ja kättemaksuhirm, eriti juhtudel, kui võrguühendusega teenustele juurdepääs võib olla ohtlik või võimatu.

Sotsiaalmeedia mängib ka üha olulisemat rolli õiguste kollektiivses kaitstes. Sellised liikumised nagu #MeToo, #SayHerName ja #NiUnaMenos näitavad, et digitaalsest ruumist on saanud platvorm lugude jagamiseks, solidaarsuse väljendamiseks ja mobiliseerumiseks. Sellised kampaaniad mitte ainult ei suurenda teadlikkust, vaid aitavad ka kaasa poliitilistele reformidele ja kultuurilistele muutustele. Piirkondades, kus ametlikud institutsioonid ignoreerivad või alahindavad naiste turvalisuse küsimusi, on digitehnoloogiast saamas kanal, mis viib nähtavuse ja õigluseni.

Digitaalse kaasamise programmid kiirendavad positiivseid muutusi. Tänu neile saavad äärealadel või mahajäänud piirkondades elavad naised juurdepääsu veebipõhisele õigusabile, psühholoogilisele toele ja koolitustele. Need võimalused aitavad murda isolatsiooni, mida varem kasutati naiste vaigistamiseks ja neilt iseseisvuse äravõtmiseks.

Interaktiivsed platvormid võimaldavad ohvritel oma kogemusi dokumenteerida, teatada väärkohtlemise juhtudest ja leida anonüümselt oma kogukondadelt tuge. Uuringud näitavad, et digitaalne kirjaoskus on seotud suurema abi otsimise valmidusega ja turvalisuse suurema tasemega.

1.3. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kui kontrolli ja vägivalda mehhanism

Vaatamata tehnoloogilise progressi hüvedele on digitaalsest keskkonnast saanud soodne pinnas misogüüniale ja ärakasutamisele. **Tehnoloogia abil toime pandud sooline vägivald** hõlmab laia valikut tegevusi: **küberahistamine, veebis jälitamine, intiimsete piltide („kättemaksuporno”) nõusolekuta levitamine, kellegi teisena esinemine ja füüsilise vägivaldaga ähvardamine.** Nende rikkumiste ulatus ja kestus ainult võimendavad nende hävitavat mõju: veebis postitatud sisu võib koheselt jõuda tuhandete inimesteni ja jääda kättesaadavaks määramata ajaks. Kõik, mis internetti satub, jääb sinna igaveseks: kui materjal on kord postitatud, saab seda kopeerida, arhiveerida või uuesti postitada, mistõttu on selle täielik eemaldamine peaaegu võimatu.

Lisaks kasutavad kurjategijad vastutusest kõrvalehoidmiseks üha enam krüpteerimist, anonüümset surfamist ja tumeveebi. Inimkaubanduse juhtumite puhul muutuvad digitaalsed platvormid ohvrite värbamise, „töötlemise” ja kontrollimise vahendiks ilma füüsilise kontaktita. Inimkaubitsejad reklaamivad oma teenuseid sotsiaalmeedias, kasutavad geolokatsiooni liikumiste jälgimiseks ning tutvumisrakendusi, et meelitada naisi näilistesse suhetesse, mis hiljem muutuvad ärakasutamiseks.

Digitehnoloogiate kasutamisega tekitatud soolise vägivalda psühholoogilist mõju ei saa alahinnata. Ohvrid kurdavad sageli pideva valvsuse, häbi ja abituse tunde üle, mida süvendavad raskused kahjuliku sisu eemaldamisel või toimepanijate tuvastamisel. Õiguskaitseorganitel puudub sekkumiseks sageli piisav digitaalne pädevus või õiguslik alus, mistõttu ohvrid on pidevalt haavatavas seisundis. Pikaajaline haavatavuse seisund võib põhjustada korduvtrauma, mille korral kogevad ohvrid neile põhjustatud valu iga kord, kui solvav sisu veebis uuesti ilmub.

1.4. Digitaalne jalajälg: haavatavuse kaart

Veebipõhise ärakasutamise mõistmisel on võtmemõisteks „**digitaalne jalajälg**”, mis on andmete kogum, mille inimene digitaalsetel platvormidel suheldes endast maha jätab. See hõlmab nii aktiivseid jälgi, milleks on postitused sotsiaalmeedias, veebiostud ja kirjavahetus, kui ka passiivseid jälgi, nagu metaandmed, geograafiline asukoht, küpsised ja brauseri ajalugu.

Kuigi digitaalne jalajälg võib olla oluline vahend kuritegude toimepanijate vastu tõendite kogumisel, kaasneb sellega ka tõsiseid riske. Vägivalda või väärkohtlemise eest põgenevate

naiste jaoks võib nende veebis nähtavus muutuda ohuallikaks: just selle järgi leitakse nad üles ja jätkatakse jälitamist. Geomärgistatud fotod, ennustavad algoritmid ja andmete ristkogumine erinevatelt platvormidelt muudavad ohvrid haavatavaks mitte ainult teadaolevate vägivaldsete, vaid ka suunatud reklaami, jälgimise ja isegi algoritmilise diskrimineerimise suhtes.

Probleemid tekivad eriti noortel naistel ja tüdrukutel. Uuringud näitavad, et alaealistel tüdrukutel puudub sageli isiklike digiseadmete kasutamise võimalus ja seepärast kasutavad nad teiste inimeste seadmeid ning samuti puudub neil juurdepääs täisväärtuslikule digiharidusele. Haavatavatest kogukondadest pärit tütarlapsed, nagu migrandid, LGBTQ+ kogukonna esindajad või vaesuses elavad, seisavad silmitsi suuremate riskidega sotsiaalse tõrjutuse ja piiratud digitaalse autonoomia tõttu.

2. SOOLISE VÄGIVALLA VORMID DIGITAALKESKKONNAS

Tehnoloogia abil toime pandud **sooline vägivald** ehk soopõhine vägivald internetis on süstemaatilise väärkohtlemise vorm, mille puhul kasutatakse digitehnoloogiaid inimeste ahistamiseks, hirmutamiseks ja kontrollimiseks nende soo alusel. See mõjutab eriti tugevalt naisi ja tüdrukuid, süvendades olemasolevat ebavõrdsust ja toetades diskrimineerimist, mis esineb ka väljaspool interneti. Sooline vägivald internetis ei ole juhuslik ega isoleeritud nähtus; see on osa laiemast vägivalla spektrist, mis hõlmab nii füüsilist kui ka virtuaalset ruumi. Selle tagajärjed on reaalsed, kestvad ja sageli laastavad.

Need väärkohtlemise vormid avalduvad erinevalt. Kõige levinumad on **veebis ahistamine, küberkiusamine ja küberjälitamine** – alates pealetükkivatest sõnumitest ja ähvardustest kuni jälitamise ja privaatsuse rikkumiseni. **Trollimine ja grupiviisilised küberrünnakud (dogpiling)** avalduvad agressiivsetes kommentaarides ja kollektiivsetes rünnakutes, kui suur hulk kasutajaid hakkab solvama kedagi, kes on julgenud veebis oma arvamust avaldada. Tehnilised sissetungid, nagu näiteks **hakkimine, identiteedivargus või doksimine**, tekitavad täiendavat kahju isikuandmete avalikustamise, võltsprofiilide loomise või konfidentsiaalse teabe avaldamise kaudu.

Eriti ohtlik on **kujutiste kasutamisega seotud väärkohtlemine**. Selleks on intiimsete fotode või videote loata levitamine, väljapressimine seksuaalse sisuga (**sextortion**) ja võltsitud materjalide, näiteks **süvavõltsingu (deepfake)** kasutamisega. Ka pettus mängib rolli: **catfishing** tähendab valeidentiteedi kasutamist teiste eksitamiseks ja ärakasutamiseks, **grooming** aga alaealiste või haavatavate inimestega usalduslike suhete loomist seksuaalse ärakasutamise eesmärgil. Lisaks nendele taktikatele levivad internetis laialdaselt **vihakõne ja misogüünsed meemid**, mis tugevdavad soostereotüüpe ja normaliseerivad vägivalda.

Kõiki neid vorme on üksikasjalikult kirjeldatud jaotises „Sõnastik”. Üheskoos näitavad need, kuidas digitaalset ruumi kasutatakse soolise vägivalla laiendamiseks ja võimendamiseks. Need vormid võivad kattuda ja põhjustavad sageli raskeid psühholoogilisi, sotsiaalseid ja isegi majanduslikke tagajärgi.

Milles seisneb erinevus netikiusaja ja „vihkaja” vahel?

Reeglina sihib **netikiusaja** konkreetset inimest ja jälitab teda süstemaatiliselt, püüdes teda pika aja jooksul allutada, hirmutada või alandada.

Vihakõneleja seevastu võib jätta vaenulikke, solvavaid või mürgiseid kommentaare ilma isikliku sideme või järjepideva fookuseta. Teda ajendab sageli eelarvamus või trollimise kultuur, mitte isiklik vaenulikkus. Kuigi mõlemad käitumisvormid on kahjulikud, on netikiusamine tavaliselt püsivam ja isiklikum.

2.1. Sotsiaalmeedia mõju

Digitaalsest ruumist on saanud tänapäeval kogu avaliku elu areen. Sotsiaalmeedial on keskne roll selles, kuidas inimesed suhtlevad, ennast väljendavad ja teabele ligi pääsevad. Samas on see loonud ka uue keskkonna, kus võib esineda soolist vägivalda, millel on sageli laialdased ja laastavad tagajärjed. Veebivägivald mitte ainult ei peegelda olemasolevat ebavõrdsust väljaspool interneti, vaid ka süvendab seda, kasutades tehnoloogiat tööriistana.

- **Vägivalla suurenemine**

Sotsiaalmeedias saab kiiresti levitada solvanguid, ähvardusi ja avalikku alandamist. Üksainus agressiivne kommentaar võib saada teiste kasutajate poolt kiiresti jagatud, toetatud või täiendatud, muutes isikliku rünnaku viiruslikuks sündmuseks.

- **Anonüümsus ja karistamatus**

Kuigi anonüümsus võib haavatavaid kasutajaid kaitsta, võimaldab see kiusajatel ilma tagajärgede kartusega ka teisi ahistada. Võltsprofiilid ja nõrk modereerimine soodustavad vastutustundetuse kultuuri, kus ähvardustele ja väärkohtlemisele reageeritakse harva asjakohaselt.

- **Kahjuliku sisu normaliseerimine**

Seksistlikud naljad, vägivaldakultus ja misogüünsed meemid levivad internetis laialdaselt ning neid õigustatakse sageli „lihtsalt huumori” või „sõnavabadusena”. See normaliseerib vägivalda, tugevdab soostereotüüpe ja heidutab ohvreid avalikult rääkimast.

- ***Incelite* kogukonnad:**

Veebisubkultuurid, sellised nagu *incelid* (tahtmatult tsölibaadid), on misogüünse sisu ja soolise vihkamise peamiseks allikateks. *Incelite* foorumid ja sotsiaalmeedia õhutavad vaenulikkust naiste vastu, levitavad stereotüüpe ja mõnikord isegi ülistavad seksuaalset vägivalda.

- **Järelevalve ja kontroll**

Sotsiaalmeediat saab kasutada inimese jälgimiseks, jälitamiseks või käitumise kontrollimiseks, eriti vägivaldsetes suhetes. Sellised funktsioonid nagu geolokatsioon, märged „vaadatud” või fotomärgistus muutuvad sageli hirmutamise ja ahistamise vahenditeks.

- **Vaikimine, enesetsensuur ja hirm välja öelda**

Olles kokku puutunud pideva ahistamisega, piiravad paljud naised ja isoleeritud rühmade liikmed oma tegevust veebis, lahkuvad platvormidelt või väldivad avalikes aruteludes osalemist. Teised ei räägi tehnoloogiliste vahenditega toimepandud vägivaldajuhtumitest üldse, kartes tagakiusamist, alandamist, süüdistusi või umbusaldust. Selle tulemusel vaigistatakse kriitilised hääled ja arusaam digitaalsest ruumist kui naistele ohtlikust kohast ainult süveneb.

- **Desinformatsiooni ja sooliste manipulatsioonide levitamine**

Sotsiaalmeediast on saanud võimas tööriist väärinfo levitamiseks, sealhulgas kahjulike sooliste stereotüüpide ja naiste – aktivistide, ajakirjanike või poliitikute – vastu suunatud kampaaniate levitamiseks, et õõnestada nende usaldust ja turvalisust.

2.2. Anonüümsuse kahetine olemus

Anonüümsusel on veebipõhise soolise vägivalla kontekstis keeruline ja sageli vastuoluline roll. Selle mõju võib olla nii hävitav kui ka kaitsev, olenevalt olukorrast ja vaatenurgast.

Kuidas anonüümsus soodustab vägivalda?

- Vastutuse vähenemine: võimalus oma identiteeti veebis varjata julgustab inimesi sageli agressiivsele käitumisele – ahistamisele, ähvardamisele, jälitamisele, seejuures reaalsete tagajärgede kartuseta.
- Vägivalla eskaleerumine: anonüümsus muudab püsivate ja vägivaldsemate agressioonivormide tekkimise lihtsamaks, kuna toimepanijad tunnevad end avastamise ja karistamise eest kaitstuna.
- Raskused vastutusele võtmisel: õiguskaitseorganitel ja platvormide moderaatoritel on sageli keeruline tuvastada rikkuja isikut, mis raskendab süüdlaste uurimist ja nende karistamist.

Kuidas anonüümsus kaitseb?

- Turvalisus kannatanutele: ohvrite ja ahistatute jaoks võib anonüümsus olla eluliselt tähtis, kuna see võimaldab neil otsida tuge, jagada kogemusi ja osaleda kogukonna algatustes ilma kättemaksu või edasise vägivalla ohuta.
- Haavatavate rühmade privaatsus: naised, aktivistid ja repressiivsetes tingimustes elavad inimesed kasutavad sageli anonüümseid profile, et väljendada oma mõtteid turvaliselt ja saada vajalikku teavet.
- Õiguste ja võimaluste laiendamine (*empowerment*): anonüümsus võimaldab paljudel kasutajatel osaleda veebivõrgudes, mida nad muidu diskrimineerimise või rünnakute kartuses väldiksid.

**SEKTORITEVAHELINE
JA RIIKLIK KOOSTÖÖ
SOOLISE VÄGIVALLA
VASTU VÕITLEMISEL**

3. SEKTORITEVAHELINE JA RIIKLIK KOOSTÖÖ SOOLISE VÄGIVALLA VASTU VÕITLEMISEL

Sooline vägivald on midagi enamat kui lihtsalt isiklik ja eraldiseisev trauma. See on sügavalt juurdunud ja katkematu ülemaailmne kriis, mille järelkaja läbib ühiskonna kõiki tasandeid. Sooline vägivald puudutab eranditult kõiki valdkondi, olgu selleks siis koormus tervishoiusüsteemile, laineefekt haridusvaldkonnas või majanduskasvu vähenemine. See kehtib eriti tänapäeval, kuna selle digitaalsed vormid tungivad naiste ellu kõikjal, kus nad ka ei viibi, erinevates riikides ja erinevatel mandritel. Seetõttu nõuab veebipõhise soolise vägivalla vastu võitlemine lisaks üksikute riikide jõupingutustele ka valitsuste, kogukondade ja institutsioonide vahelist tõelist ja jätkusuutlikku koostööd, mis põhineb jagatud vastutusel ja vastastikusel usaldusel.

Enamik riike tunnistab soolist vägivalda juba inimõiguste rikkumisena. Sellised õigusaktid nagu **Istanbuli konventsioon ja konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta** (CEDAW), on ärgitanud valitsusi vastu võtma riiklikke seadusi ja strateegiaid. Siiski ei piisa ainult õigusraamistikust, probleemid seisnevad selle rakendamises. Paljud riigid ei suuda tagada ohvrikeskset lähenemist või ei eralda selleks piisavalt rahalisi vahendeid. Teised võtavad küll formaalselt vastu seadusi (sageli rahvusvaheliste või piirkondlike algatustega kooskõlla viimiseks), kuid ei suuda luua nende rakendamiseks tõhusaid mehhanisme.

Sektoritevaheline koostöö on otsustava tähtsusega, kuna mitte ükski sektor ei suuda üksi lahendada soolist vägivalda internetis. Tervishoiusüsteem, õiguskaitseorganid, haridus- ja sotsiaalteenistused peavad tegutsema koordineeritult ja üksteist täiendavalt. Näiteks vajavad haiglad protokolle vägivallajuhtumite tuvastamiseks ja ohvrite suunamiseks spetsialiseeritud teenistuste juurde; politseid tuleb koolitada juhtumite delikaatseks ja kiireks käsitlemiseks ning koolid peavad edendama austust ja mõistmist kokkulepete suhtes juba varasest east alates.

Kui need süsteemid toimivad isoleeritult, siis jäävad ohvrid vajaliku toetuseta. Just seepärast saavad integreeritud ümbersuunamissüsteemid ja ühised koolitusprogrammid nende lünkade kõrvaldamisel olukorda realselt muuta.

Rahvusvaheline koostöö on muutumas üha vajalikumaks, kuna internetivägivald ei tunne piire ega piirdu ühe riigi territooriumiga. Inimkaubandus, internetiväärkohtlemine ja sundmigratsioon on kõik oma olemuselt rahvusvahelised. Siin on rahvusvaheliste struktuuride roll ülioluline: ÜRO agentuurid, piirkondlikud liidud ja valitsusvälised organisatsioonid hõlbustavad andmete jagamist, programmide rahastamist ja riikide vastutusele võtmist. Säästva arengu eesmärgid (eriti säästva arengu eesmärk nr 5) on

aidanud ühtlustada ülemaailmseid jõupingutusi, kuid nende kohustuste konkreetseteks tegudeks muutmiseks tuleb teha rohkem.

Võib kindlalt öelda, et soolise veebivägivalla vastane võitlus on keeruline ja mitmekihiline ülesanne. Lisaks süüdlaste karistamisele hõlmab see ka muudatusi süsteemides endis. Riigid peavad minema sõnadelt üle tegudele; sektorid peavad lõpetama isoleeritult töötamise ja rahvusvahelised osapooled peavad jätkama aruandluse ja reaalse muutuste eest seismist.

3.1. Euroopa Liidu õigusraamistik

Euroopa Liidus kehtivad üleeuroopalised seadused ja mehhanismid, mis kaitsevad kasutajaid – eriti naisi ja alaealisi – veebipõhistel platvormidel, sealhulgas pornograafilistel veebisaitidel. Need normid määratlevad ka kaebuste esitamise ja sisu eemaldamise taotlemise korra.

Digiteenuste seaduse (*Digital Services Act, DSA*) kohaselt, mis jõustus täielikult 17. veebruaril 2024 ja kehtib kõigile veebiplatvormidele, on väga suured veebiplatvormid (nt Pornhub, Stripchat ja XVideos) kohustatud:

- viima läbi riskianalüüse, mis on seotud mitte ainult potentsiaalselt ebaseadusliku sisuga, vaid ka soolise vägivalla ilmingute ja laste turvalisusega internetis;
- rakendama vanuse kontrollimise süsteeme, et blokeerida alaealiste juurdepääs pornograafilise sisuga veebisaitidele;
- eemaldama viivitamatult sisu, mis on märgitud või tunnistatud ebaseaduslikuks ja avaldatud ilma nõusolekuta;
- tagama läbipaistvuse ja aruandluse sõltumatute auditite kaudu;
- tagama pideva järelvalve eelarvamuste suhtes ja kasutajatele kahju tekitamise üle.

Ükskõik millise ülaltoodud nõude rikkumine võib kaasa tuua trahvi kuni 6% ulatuses ettevõtte ülemaailmsest aastakäibest või isegi tegutsemiskeelu ELi territooriumil.

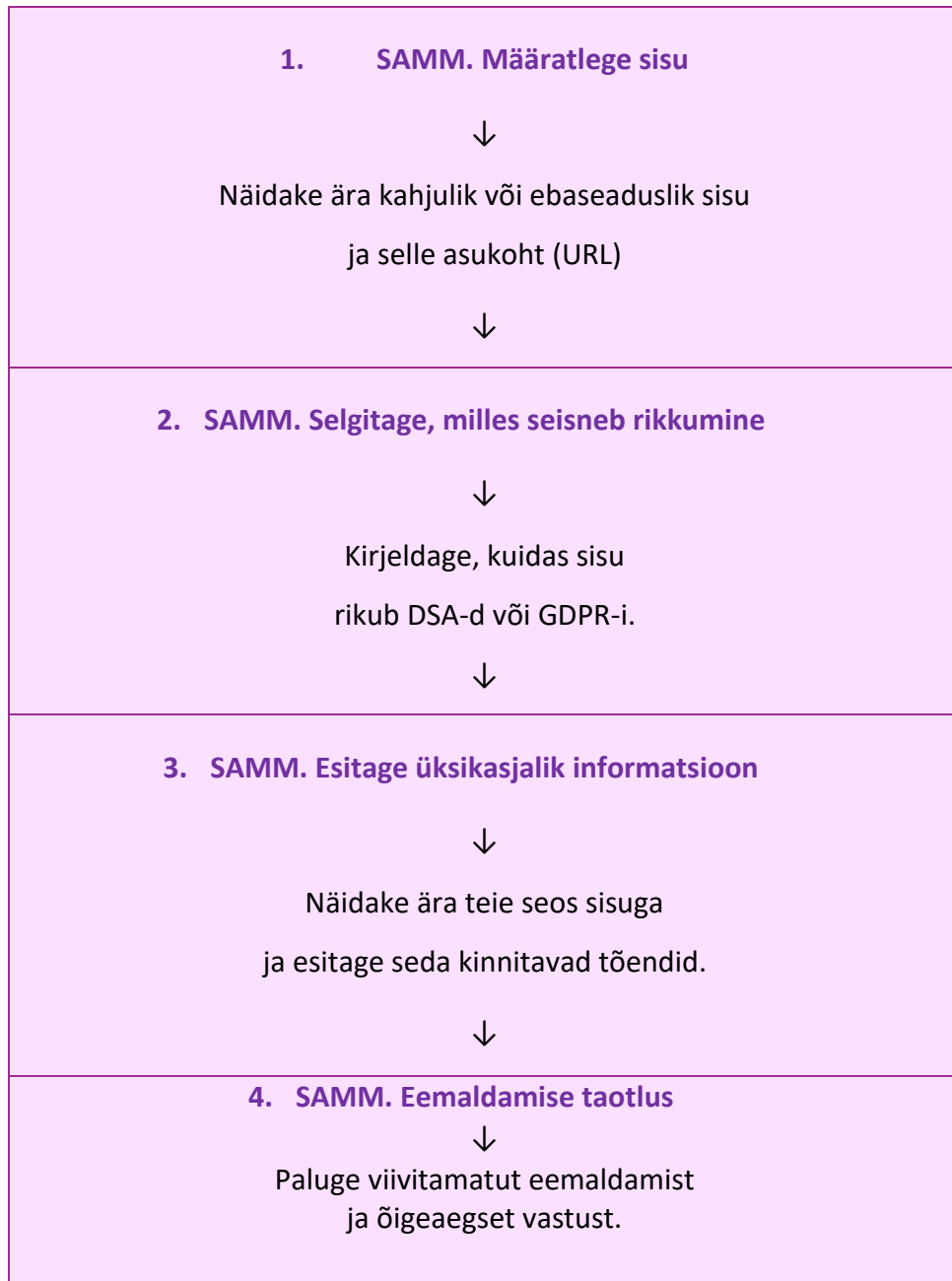
Lisaks võeti naistevastase veebivägivalla vastu võitlemise eesmärgil 2024. aastal vastu **kübervägivalla vastane direktiiv** (*Cyberviolence Directive*), mille rakendamine on kavandatud 2027. aastaks. See dokument näeb ette kriminaalvastutuse intiimsete materjalide nõusolekuta levitamise (*revenge porn*), küberjälitamise, seksuaalse veebiahistamise ja kooskõlastamata süvavõltsingute avaldamise eest. Veebisaidid on kohustatud eemaldama intiimsed või töödeldud pildid, mis on postitatud ilma kujutatava isiku nõusolekuta. See direktiiv tagab ohvritele juurdepääsu õiguskaitsele ja tugiteenustele kogu ELi territooriumil.

Kahjulikust või ebaseaduslikust veebisist teatamiseks on mitu võimalust:

- otse platvormile, mis kasutab DSA nõuetele vastavaid tööriistu;
- kodanikuühiskonna organisatsioonide kaudu, kellele EL on andnud volituse tegeleda kõige tõsisemate juhtumitega;

- riiklikele digitaalteenuste ametitele (DSC), mis on loodud igas ELi liikmesriigis digiteenuste seaduse järgimise kontrollimiseks;
- ELi digitaalse strateegia portaali (*EU Digital Strategy*) keerukate ja komplekssete juhtumite korral.

Sammsammuline juhis veebikuriteo kohta teate esitamiseks on järgmine:

3.2. Riiklikud õigusraamistikud

Prantsusmaa

Prantsusmaa on kehtestanud kompleksse õigussüsteemi alaealiste kaitsmiseks pornograafilise ja kahjuliku veebisisu eest. Riik on ühendanud normide järgimiseks kriminaalseadusandluse meetmed, digitaalse regulatsiooni ja ranged kontrollimehhanismid, eriti seoses Euroopa digiteenuste seaduse (DSA) jõustumisega.

Õiguslik ja poliitiline raamistik

- **Prantsuse karistusseadustiku § 227-24** keelab pornograafilise sisu kättesaadavaks tegemise alaealistele. Seadus hõlmab nii füüsilist kui ka veebipõhist levitamist. Seaduse eiramise eest karistatakse kuni **kolmeaastase vabadusekaotuse ja kuni 75 000 euro suuruse rahaträhviga**.
- **Seadus nr 2024-449 (SREN – digitaalse ruumi turvalisuse ja reguleerimise seadus)**, mis jõustus 2024. aasta mais, kohustab pornograafilise sisuga veebisaitide rakendama usaldusväärseid **vanuse kontrollimise süsteeme**. Seadus laieneb kõigile Prantsusmaa territooriumilt ligipääsetavatele veebisaitidele, sealhulgas väljaspool Prantsusmaad asuvatele.
- Riiklikule reguleerimisasutusele **ARCOM** on antud volitused nende nõuete kontrollimiseks ja järgimise tagamiseks. See võib anda ametlikke hoiatusi, määrata trahve, nõuda auditite läbiviimist ning samuti alata **juurdepääsu piirang või blokeerida nõudeid rikkuvad veebisaidid**.
(ARCOM — Audiovisuaalse ja Digitaalse Side Reguleerimise Amet).

Seaduse rakendamine ja vanuse kontrollimise meetmed

ARCOM avaldas **2024. aasta oktoobris tehnilised juhised**, milles sätestati seadusega ettenähtud vanuse kontrollimise nõuded.

- **„Topeltanonüümsuse” süsteemide** kasutamine, mis välistavad seose kasutaja isiku ja tema internetis tehtud toimingute vahel.
- Vanusekontrolli peaksid teostama **sõltumatud kolmandad osapooled**, kes ei ole platvormiga seotud.
- **Isikuandmete ja kasutajatunnuste salvestamine on keelatud**.

Üleminekuperioodil kuni 2025. aasta alguseni oli pangakaardiga tuvastamine ajutiselt lubatud. Praegu peavad veebisaidid minema täielikult üle sertifitseeritud ja anonüümsetele vanuse tuvastamise süsteemidele.

ARCOM avaldas **2025. aasta alguses nimekirja 17 täiskasvanutele mõeldud veebisaidist** (sealhulgas Pornhub, RedTube ja teised), mis pidid järgima kehtestatud nõudeid. 2025. aasta keskpaigaks oli mitu veebisaiti normide mittejärgimise tõttu kohtu korraldusega **blokeeritud või otsingumootoritest välja jäetud**.

SREN-i seaduse alusel ettenähtud trahvid võivad ulatuda **150 000 euron**i või **2%-ni ettevõtte** **aastasest ülemaailmsest käibest**. Korduvate rikkumiste korral kohaldatakse karmimaid karistusi.

Kuidas teatada ebaseaduslikust sisust või taotleda selle eemaldamist?

Olukord	Platvorm/ võimuorgan	Kirjeldus
Ebaseaduslik sisu (nt laste seksuaalne väärkohtlemine, peibutamine, terroristlik sisu)	PHAROS	Prantsusmaa siseministeeriumi hallatav riiklik veebiplatvorm internetikuritegudest teatamiseks. See võtab vastu anonüümseid teateid. Veebisait: www.internet-signalement.gouv.fr
Küberkiusamine, kättemaksuporno, soovimatu juurdepääs täiskasvanutele mõeldud sisule, seksuaalne väljapressimine	3018 (ühing e- Enfance)	Spetsiaalne abitelefon alaealistele ja nende vanematele. Tagab kaebuste kiirema edastamise platvormidele nagu TikTok, YouTube ja Instagram. Teenus on tasuta, konfidentsiaalne ning kättesaadav telefoni ja SMS-i teel, jututoas või mobiilirakenduse kaudu. Veebisait: www.3018.fr
Isikuandmete levitamine, „õigus olla unustatud”	CNIL (Prantsuse andmekaitsekomis- jon)	Käsitleb isikuandmete otsingumootoritest kustutamise või eemaldamise taotlusi vastavalt ELi isikuandmete kaitse üldmäärusele (GDPR). Veebisait: www.cnil.fr

2024. aasta lõpuks sai ühing **e-Enfance ARCOM**-ilt ametliku „**usaldusväärse teavitaja**” (*trusted flagger*) staatuse, mis tähendab, et suured veebiplatvormid on kohustatud eelistama numbri 3018 kaudu saabunud pöördumisi.

Prantsuse õigus- ja institutsiooniline süsteem peab alaealiste kaitsmist pornograafia ja digitaalse vägivalla eest esmajärguliseks. Uus **SREN**-seadus kehtestab kohustuslikud vanuse kontrollimise meetmed ja annab **ARCOM**-ile volitused neid kontrollida. Kriminaalseadustik (§ 227-24) näeb ette karistuse alaealistele sellisele sisule juurdepääsu võimaldamise eest.

Teavitussüsteemid, nagu näiteks **PHAROS** (ebaseaduslikust sisust teatamiseks) ja 3018 (kahjuliku materjali tuvastamiseks ja kiireks eemaldamiseks), pakuvad tõhusaid viise kasutajate kaitsmiseks. Sellisel viisil on Prantsusmaa ühendanud ranged seadusandlikud normid, kontrollimeetmete aktiivse rakendamise ja kasutajasõbralikud teavitusvahendid, mis on täielikus kooskõlas riigi kohustustega **Euroopa digiteenuste seaduse (DSA)** raames.

Itaalia

Itaalias kehtivad spetsiaalsed normid, mis reguleerivad isikuandmete kaitsmist ja kehtestavad organisatsioonidele kohustuslikud turvameetmed. Üheks selle valdkonna võtmedokumendiks on **isikuandmete kaitse üldmäärus (GDPR)**, mis jõustus 2018. aastal. See määratleb põhimõtted ja kohustused, mida organisatsioonid peavad isikuandmete kaitse tagamiseks järgima. GDPR-is sätestatud kohustuslike turvameetmete hulka kuulub **asjakohaste tehniliste ja organisatsiooniliste lahenduste** rakendamine, mis tagavad potentsiaalsetele riskidele vastava turvalisuse taseme. Selliste meetmete hulka kuuluvad **krüpteerimise** kasutamine, **andmete varundamise protseduuride rakendamine** ja **teabele juurdepääsu** kontrollimine.

Lisaks GDPR-ile kehtib Itaalias veel mitmeid isikuandmete kaitse normatiivakte. Sealhulgas on ka **isikuandmete kaitse seadustik** (seadusandlik dekreet nr 196/2003), mis kehtestab turvameetmed, mida organisatsioonid peavad rakendama. Nende hulka kuulub nõue rakendada tehnilisi ja organisatsioonilisi lahendusi, mis tagavad isikuandmete turvalisuse ja hoiavad ära nende **kaotsimineku, hävimise või sanktsioneerimata juurdepääsu** (Diritto.net, 2023b).

Mis puutub **pornograafiasse**, siis on Itaalias **pornograafiliste videote vaatamine** internetis (sh voogedastuse kaudu) **seaduslik**, nagu ka nende **allalaadimine**, kui sisu **ei ole autoriõigustega kaitstud**. Vastasel juhul võib autoriõiguste rikkumine kaasa tuua haldus- või kriminaalvastutuse.

Erilist tähelepanu pööratakse **lastepornograafiale**, st materjalidele, milles on kaasatud alaealised. Selliste videote **vaatamine** veebis **ei ole** küll **karistatav**, kuid selliste materjalide **omamine** või **levitamine** on kriminaalkuritegu (La Legge Per Tutti, 2015). **Itaalia karistusseadustiku § 600-bis** mõistab lastepornograafia all pornograafiliste materjalide tootmist, omamist, levitamist ja edastamist, milles osalevad **alla 18-aastased** isikud. Seda kuritegu peetakse **eriti raskeks** ja õiguskaitseorganid võitlevad selle vastu aktiivselt.

Lapsporno ja alaealiste vastase küberkuritegevuse vastu võitlemiseks on vastu võetud konkreetsed seadusandlikud meetmed. **Seadus nr 38/2006** kriminaliseeris **veebipõhise ahvatlemise** ehk alaealisega seksuaalkuritegude toimepanemise eesmärgil ühenduse võtmise (Diritto.net, 2023a). Lisaks kehtestati **2022. aastal** karistus **lapspornot sisaldavatele**

veebisaitidele tahtliku juurdepääsu eest – rahatrahv vähemalt 1000 eurot ja kuni kaheaastane vangistus (Agenda Digitale, 2022).

Itaalias tuleb ebaseaduslikust veebisaidist teatamiseks esitada kaebus isiklikult küberpolitsei jaoskonnale või muule õiguskaitseasutusele. Kuid protsessi saab alata veebis, täites vormi riigipolitsei veebisaidil, esitades oma isikuandmed ja süüteo üksikasjad. Kasutaja saab pärast kaebuse esitamist elektroonilise kinnituse ja protokoll number, mille alusel saab ta seejärel isiklikult pöörduda. Veebivorm ei asenda ametlikku avaldust, vaid on pigem eelprojektiks, mis muutub õiguslikult siduvaks alles pärast allkirjastamist politseiniku juuresolekul. Seega aitab veebitaotlus kaebust ette valmistada ja süstematiseerida, kuid lõpliku avalduse esitamiseks on nõutav isiklik visiit õiguskaitseorganitesse.

Kreeka

Kreekas on ebaseaduslikust või kahjulikust sisust teatamiseks ja abi saamiseks mitu võimalust. Peamised neist on loetletud allpool.

- **Ebaseaduslik või kahjutoov sisu** (nt laste väärkohtlemine, *grooming*, vihakõne):
 - kaebuse saab esitada veebisaidi [SafeLine.gr](https://www.safeline.gr) kaudu;
 - võtta ühendust küberkuritegevuse vastase osakonnaga telefonil **11188** või e-posti teel.
- **Kättemaksuporno või intiimsete materjalide avaldamine ilma nõusolekuta:**
 - esitada politseile ametlik kaebus.
- **Alaealiste kaitse ja vanemlik kontroll** (laste seksuaalse ahvatlemise või lastelt isiklike fotode küsimise juhtudel):
 - saab kasutada platvormi parco.gov.gr, kus on kättesaadavad lapsevanematele mõeldud juhised ja tööriistad.
- **Sisu eemaldamine** (nt aegunud või kahjutoovad otsingutulemused) – kehtib kõigis riikides:
 - esitada taotlus Google'i õigusabikeskuse (*Legal Help Center*) või „Õigus olla unustatud” vormi kaudu (*Right to be Forgotten*).

Allpool on tabel, milles on esitatud peamised temaatilised valdkonnad, mida reguleerivad vastavad normatiivsed õigusaktid ja nende kohaldamise eest vastutavad Kreeka riigiorganid.

Valdkond	Seadusandlik/poliitiline baas	Vastutav organ
Veebiplatvormid ja vahendusteenused	Seadus nr 5099/2024, millega rakendatakse Euroopa digiteenuste seaduse (DSA) sätteid; reguleerib ebaseaduslikku sisu, läbipaistvust ja kasutajate kaitset.	Kreeka Telekommunikatsiooni- ja Postikomisjon (HTPC), Riiklik Raadio- ja Televisiooninõukogu (NCRT), Isikuandmete Kaitseamet (HDPa)
Pornograafilised veebisaidid ja kättemaksuporno	Karistusseadustiku (seadus nr 4947/2022) § 346 kriminaliseerib intiimmaterjalide nõusolekuta levitamise	Kreeka politsei küberkuritegevuse osakond, prokuratuur
Alaealiste kaitsmine internetis	Alaealiste internetisõltuvuse eest kaitsmise riiklik strateegia hõlmab vanemliku kontrolli vahendeid, rakendust Kids Wallet ja vanuse kontrollimise süsteemi	Digivalitsemise ministeerium, haridusministeerium, Kreeka politsei küberkuritegevuse osakond
Ebaseaduslikust sisust (nt laste seksuaalset ahistamist sisaldav materjal, vihakõne, seksuaalne ahvatlemine) teatamine	INHOPE võrgustiku liige SafeLine.gr (Kreeka turvalise interneti keskus) võtab vastu kaebusi ebaseadusliku sisu kohta	Hädaabitelefon SafeLine, Kreeka politsei küberkuritegevuse osakond
Taotlus sisu eemaldamiseks („õigus olla unustatud“, kahjulik sisu)	GDPR ja riiklik konfidentsiaalsusseadus; Google'i juriidilised vormid sisu eemaldamiseks; SafeLine ebaseaduslike materjalide jaoks	Google'i õigusabikeskus (<i>Google Legal Help Centre</i>), SafeLine.gr, isikuandmete kaitsetalitus (HDPa)

Eesti

Eestis on veebiplatvorme, pornograafilisi veebisaitide ja kasutajate, eriti alaealiste kaitset puudutav õiguslik regulatsioon integreeritud laiemasse õigusaktide ja riiklike poliitikate

süsteemi, mille eesmärk on **kaitsta laste õigusi, tarbijaõigusi ja digitaalset turvalisust**. Riigis **ei ole** eraldi spetsiaalset seadust, mis hõlmaks kõiki neid küsimusi terviklikult, asjakohased sätted on jagatud mitme õigusakti ja poliitilise dokumendi vahel.

Valdkond	Seadusandlik/poliitiline baas	Vastutav
Laste kaitsmine julma ja vägivaldse sisu eest	Lastekaitse seadus, § 25	Sotsiaalministeerium, lastekaitseasutused
Alaealistele suunatud reklaami piiramine	Reklaamiseadus	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA)
Vihakõne ja vägivaldse sisu piiramine	Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti volitused	TTJA
Laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamine internetis	Sisejulgeoleku arengukava aastateks 2025–2028 (<i>Internal Security Development Plan</i>)	Siseministeerium
Euroopa digiteenuste seaduse (DSA) rakendamine	Riiklik rakendamine on käimas	TTJA
Andmeturve ja tarbijakaitse	Elektrooniline identifitseerimissüsteem (e-ID), mis kasutab plokiahela tehnoloogiaid	Justiits- ja digiministeeriumi infosüsteemide osakond (RIA)

Kuigi Eestil puudub eraldi seadus, mis reguleeriks spetsiaalselt **pornograafilisi veebisaite**, kohustavad **ELi digiteenuste seaduse (DSA)** ja siseriiklike õigusaktide sätted veebiplatvorme **takistama alaealiste juurdepääsu kahjulikule sisule**.

Meediateenuste seadus (Media Services Act) reguleerib **audiovisuaalseid meediateenuseid**, sealhulgas **tellitavat videosisu**, nõudes nende registreerimist ja sisustandardite järgimist. Nende õiguslike mehhanismide raames on ette nähtud **vanusekontroll ja juurdepääsupiirangud alaealistele kahjulikele materjalidele**.

Kuidas sisust teatada, seda eemaldada ja kuhu abi saamiseks pöörduda?

- **Eesti digiteenuste koordinaator**

Vastavalt **ELi digiteenuste seadusele (DSA)** täidab Eestis koordineerivat rolli **Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA)**.

Siia saab esitada kaebusi, kui suured veebiplatvormid **ei eemalda ebaseaduslikku või kahjulikku sisu**, sealhulgas materjali, mis on seotud **soolise vägivallaga internetis (online GBV)**.

- **Teade politseile**

Soolise vägivalla ohvrid internetis (nt küberjälitamine, ähvardamine ja intiimsete piltide nõusolekuta levitamine) saavad pöörduda **Eesti politsei** poole. Õiguskaitseorganitel on õigus selliseid kuritegusid uurida ja toimepanijad vastutusele võtta.

Kuhu abi saamiseks pöörduda?

- **Ohvriabiin (*Victim Support Helpline* – 116006)**

Töötab ööpäevaringselt, tasuta ning konfidentsiaalselt **eesti, inglise ja vene keeles**.

Pakub **vägivalla, sealhulgas internetivägivalla ja seksuaalkuritegude** ohvritele **emotsionaalset tuge, nõu, õiguslast teavet ja suunab nad asjakohaste teenistuste juurde**.

- **Seksuaalvägivalla ohvrite kriisiabikeskused**

Need spetsialiseeritud keskused pakuvad **tasuta igakülgset abi** – nii meditsiinilist, psühholoogilist kui ka õiguslast – inimestele, kes on kannatanud seksuaalse vägivalla, sealhulgas **internetis ahistamise ja ärakasutamise** tõttu.

- **Kampaania ja veebisait „Notice. Intervene. Help.” („Märka. Sekku. Aita”).**

Eesti sotsiaalkindlustusamet (*Social Insurance Board*) viib läbi riiklikku kampaaniat **seksuaalse ahistamise, sealhulgas internetis toimuva, ennetamiseks**.

Veebisait www.palunabi.ee/ooelu sisaldab **praktilisi nõuandeid** vägivallaohvritele ja vägivalla tunnistajatele, **kuidas ahistamist ära tunda ning kuidas turvaliselt sekkuda või aidata**.

Guyana on teinud märkimisväärsed edusamme soolise vägivalla vastase **kompleksse ametkondadevahelise reageerimissüsteemi** ülesehitamisel, mis kajastub mitmetasandilises lähenemises ning mis ühendab õiguslikke, sotsiaalseid ja hariduslikke meetmeid.

Õigusraamistik

Guyana seadusandlus ja riiklik poliitika on märkimisväärselt tugevnenud, pakkudes ohvritele paremat kaitset ja vastutusmehhanisme.

- **Perevägivalla seadus (*Family Violence Act, 2024*)** on märgilise tähendusega reform, mis ühendab **kriminaal- ja tsiviilõiguslikud meetmed**, tänu millele saavad kohtud ja politsei koduvägivalla juhtumitesse aktiivselt sekkuda.
- **Seksuaalkuritegude seadus 2010 (*Sexual Offences Act, 2010, muudetud 2013*)** ja **koduvägivalla seadus 1996 (*Domestic Violence Act, 1996, muudetud 2015*)** moodustavad vägivallaohvrite **õiguskaitse aluse**.
- **Soolise võrdõiguslikkuse ja sotsiaalse kaasatuse riiklik poliitika (*National Gender Equality and Social Inclusion Policy, 2018*)** keskendub **õigusreformile, ohvrite toetamisele ja hariduse kättesaadavusele**, et juurida välja vägivald ja diskrimineerimine.

Sektoritevaheline koordineerimine

Guyanast tugineb soolise vägivalla vastane võitlus **erinevate institutsioonide tihedale koostööle**.

- **Sotsiaalteenuste ja -hoolekande ministeerium** koordineerib poliitika rakendamist seksuaalkuritegude ja koduvägivalla küsimustega tegeleva osakonna kaudu.
- **Guyana politsei jõududele** on antud suuremad volitused sekkuda üksikutesse vägivallajuhtumitesse, sealhulgas **õigusrikkujate kinnipidamiseks ja väljasaatmiseks**.
- **Tervishoiusektor** on protsessi aktiivselt kaasatud **meditsiinisümposionide ja spetsialistidele traumateadlike lähenemisviiside õpetamise kaudu**.
- **Kogukonna eestkõnelejate võrgustik (*Community Advocate Network, CAN*)** ühendab **kohalikke kogukonnajuhte**, et toetada kannatanuid ja tõsta teadlikkust.
- **Abitelefoni 914** pakub kiiret ja konfidentsiaalset abi vägivallaohvritele kogu riigis.

Rahvusvaheline koostöö ja partnerlus

Guyana osaleb aktiivselt rahvusvahelistes ja piirkondlikes algatustes, mille eesmärk on võidelda soolise vägivalla vastu.

- **Algatus Spotlight (EL ja ÜRO)** – selle programmi raames sündinud Guyana mudelit peetakse soolisele vägivallale reageerimisel **piirkondlikuks liidriks**. See tagab kohalikele projektidele **rahastamise, tehnilise toe ja järelvalvevahendid**.
- **Raamprogrammid PANCAP ja CARICOM** edendavad **piirkondlikku dialoogi, andmevahetust ja poliitika ühtlustamist** Kariibi mere piirkonna riikide vahel.
- **Montevideo strateegia ja Pekingi tegevusplatvorm +25** tugevdavad sidemeid Guyana riiklike meetmete ja **soolise võrdõiguslikkuse ülemaailmsete eesmärkide vahel**, pöörates erilist tähelepanu **põlisrahvaste naiste ja inimkaubanduse ohvrite kaitsele**.

4. DIGITAALNE ÄRAKASUTAMINE PROSTITUTSIOONIS JA PIIRIÜLESES INIMKAUBANDUSES

Ühiskondlik ebavõrdsus muudab naised digitaalse seksuaalse ärakasutamise suhtes haavatavamaks. Piiratud juurdepääs haridusele, kõrge tööpuudus, vaesus ja sellest tulenev majanduslike võimaluste puudumine piiravad naiste valikuvõimalusi, sundides mõningaid inimesi kasutama veebis seksuaalse sisu loomist (nt pornograafia, veebikaamerad või eskortplatvormid) kui ühte vähestest saadaolevatest sissetulekuallikatest.

Need riskid on eriti suured naiste puhul, kes rändavad töö otsinguil või on sunnitud kodust lahkuma konfliktide või keskkonnakriiside tõttu: nad seisavad silmitsi õigusliku kaitsetuse, keelebarjääride ja toetavate kogukondade puudumisega.

Ressursside puudus, aga ka digitaalse ja seksuaalhariduse puudumine suurendab nende haavatavust pettuse ja survekamise suhtes. Nende süsteemsete põhjuste mõistmine on võtmetähtsusega selleks, et mõista, kuidas digitaalsetest platvormidest saavad pigem ärakasutamise kohad kui võimaluste laiendamise tööriistad.

4.1. Raskused rahvusvahelises koostöös

Kuigi rahvusvaheline ja piiriülene koostöö võitluses soolise vägivalla ja naiste digitaalse ärakasutamise vastu internetis on esmajärgulise tähtsusega, puutub see kokku arvukate väljakutsete ja lünkadega. Need raskused on seotud erinevustega õigussüsteemides, jurisdiktsiooni piirangutega, probleemidega väljaandmisel, andmebaaside ühildumatusega, reageerimisprotseduuride aegluse ja liigse bürokraatiaga, kui nimetada neist vaid mõnda.

Õiguslikud ja jurisdiktsiooniga seotud takistused.

Sageli on isegi juriidilised definitsioonid erinevad: riigid tõlgendavad erinevalt selliseid mõisteid nagu kübervägivald, nõusolek ja digitaalne ärakasutamine. Tegu, mida ühes riigis peetakse kuriteoks, ei pruugi kuuluda teise riigi õigusvälja, jäädes seega reguleerimata ja väljapoole vastutusalala.

Jurisdiktsiooni määramatus piiriüleste kuritegude puhul.

Kuna kurjategijad tegutsevad sageli rahvusvahelisel tasandil, siis võtab aega, et teha kindlaks, millisel riigil on õigus kriminaalmenetlust alata. Kaitseadvokaadid kasutavad seda ebaselgust sageli ära, luues kunstlikke lünki õigusemõistmise protsessi venitamiseks.

Väljaandmise piirangud.

Paljud rahvusvahelised lepingud ei hõlma endiselt küberkuritegevust. Seetõttu on isegi kehtivate väljaandmismenetluste korral vaja uusi lepinguid või lisaprotokolle, mis võimaldaksid ohvritel saada õiguskaitset.

Organisatsioonilised ja administratiivsed lüngad korrakaitseorganite töös.

Kõigi riikide käsutuses ei ole tehnoloogiapõhise vägivalda vastu võitlemisel samu ressursse, infrastruktuuri, väljaõpet ega kogemusi.

Raskused digitaalsete tõendite kogumisel.

Kohtumenetluseks sobivate tõendite kogumine, eriti eri jurisdiktsioonide vahel, kujutab endast nii tehniliselt kui ka juriidiliselt keerulist protsessi.

Poliitiline killustatus ja ebapiisav koordineerimine.

Ühtsete protokollide ja ülemaailmsete standardite puudumine soolise vägivalda vastase võitluse valdkonnas ei lase rahvusvahelisi jõupingutusi koordineerida ja teeb need sageli ebaefektiivseks. Andmelünkadel on siin oluline roll: ilma kokkulepitud metoodikateta muutub andmete kogumine pikaajaliseks, töömahukaks ja kulukaks.

Kodanikuühiskonna alahinnatud roll.

Valitsusvälised organisatsioonid ja rohujuuretasandi algatused on sageli ohvrite toetamise ja eestkoste esirinnas, kuid neid kaasatakse harva ametlikesse rahvusvahelistesse koordineerimismehhanismidesse või konsultatsiooniprotsessidesse.

Digitaalsete platvormide problemaatiline vastutus, läbipaistvus ja reeglite järgimine.

Mõned teenused, veebisaidid ja rakendused tegutsevad väljaspool riiklike seaduste reguleerimisala, keeldudes kahjuliku sisu eemaldamisest või kasutajate ja kahtlusalluste andmete esitamisest. Siin tõstatub taaskord dilemma privaatsuse ja vastutuse vahel: krüpteerimine ja anonüümsus on tõepoolest olulised naiste internetiturvalisuse tagamiseks, kuid need võimaldavad ka kurjategijatel süüdistuse esitamisest kõrvale hiilida ja raskendavad uurimist.

Poliitilise tahte puudumine.

Mõnes riigis ei peeta soolist vägivalda ja ärakasutamist internetis ikka veel tõsiseks probleemiks, mistõttu riigid ei soovi rahvusvahelistes algatustes aktiivselt osaleda.

4.2. Seos migratsiooniga

Relvastatud konfliktid, kliimamuutused (tootlikkuse langus, loodusõnnetused, toiduainete hinnatõus), vaesus ja sotsiaalne ebavõrdsus – kõik need tegurid on rände aluseks ja suurendavad samaaegselt inimkaubanduse ja ärakasutamise ohtu. Migrandid on seksuaalse ärakasutamise ja inimkaubanduse suhtes eriti haavatavad **struktuuriliste, sotsiaalsete ja isiklike riskitegurite** kombinatsiooni tõttu, mida inimkaubitsejad aktiivselt ära kasutavad. Nende hulka kuuluvad õiguslik ja majanduslik ebastabiilsus – näiteks õigusliku staatuse puudumine või ebastabiilsus, rahaline sõltuvus ja mõnel juhul ka võlaorjus.

Lisaks sellele **ei valda migrandid** sageli vastuvõtva riigi **keelt ega ole teadlikud oma õigustest ja seadustest**, mis on abi otsimisel oluliseks takistuseks. Usaldusväärse teabe puudumine lihtsustab inimkaubitsejatel neid töötingimuste või juriidiliste nõuete osas eksitada. **Tugevate sotsiaalsete ja perekondlike sidemete puudumine** vastuvõtvas riigis muudab migrandid ärakasutamise suhtes eriti haavatavaks, olgu siis tööandjate, värbajate või nn

„kogukonnarahendajate” poolt. Eriti ohustatud on need, kes otsivad tööd veebis või mitteametlike sotsiaalmeedia gruppide kaudu. Tööpakkumiste varjus (näiteks majapidamistöode, hotellinduse või modellinduse valdkonnas) pakutakse migrantidele sageli **ebareaalseid võimalusi**, mis tegelikkuses viivad inimkaubanduseni.

Ülemaailmselt on inimkaubanduse ohvrite arv alates COVID-19 pandeemia algusest tõusnud ning üha enam registreeritakse lastega seotud juhtumeid. Siiski on ärakasutamise iseloom poiste ja tüdrukute vahel erinev: ligikaudu **60% tüdrukutest** langeb ohvriks seksuaalse ärakasutamise eesmärgil, samas kui poiste puhul on see näitaja vaid **8%**. Sarnane olukord on täheldatav ka naiste seas, kellest **66%** langeb seksuaalse ärakasutamise ohvriks. See inimkaubanduse vorm hõlmab laia valikut kuritarvitusi, alates täiskasvanute prostitutsioonile sundimisest ja laste seksuaalsest ärakasutamisest seksiorjuseni välja.

Digitaalse ärakasutamise osas on kohtupraktikas fikseeritud juhtumeid, kus lapsi sunniti osalema seksuaalset vägivalda sisaldavate materjalide loomisel, veebikaamera etendustes või küberseksi telefonikõnedes (andmed: *UNODC, Global Report on Trafficking in Persons*).

Digiplatvormidest on saanud prostitutsiooni ja inimkaubanduse peamine tööriist. Mõnes piirkonnas on üle **60% tuvastatud inimkaubanduse juhtumitest** seotud sotsiaalmeedia tegevusega ning **77% inimkaubitsejatest** kasutab sotsiaalmeediat ja muid veebitööriistu laste leidmiseks ja värbamiseks (endexploits.com/statistics).

Inimkaubitsejad kasutavad ohvrite värbamiseks, reklaamimiseks, kontrollimiseks ja ärakasutamiseks internetireklaame, eskortveebisaite, sotsiaalmeediat, tutvumissaite, sõnumirakendusi ja isegi tumeveebi platvorme. Rahvusvahelised uuringud on korduvalt kinnitanud interneti kasutamist inimkaubanduse värbamiseks ja edendamiseks: ÜRO (UNODC) ja OSCE andmed näitavad, et kõige sagedamini kasutatavad kanalid on eskortveebisaidid, intiimteenuste saidid ja sotsiaalmeedia. USA-s on riiklik kriisibitelefon (*National Human Trafficking Hotline*) inimkaubanduse küsimustes ja organisatsioon *Polaris* dokumenteerinud sadu veebivärbamise juhtumeid ja tuhandeid digitaalsete inimkaubanduse vormidega seotud kõnesid. *Polarise* andmetel on infotelefon alates 2015. aastast tuvastanud enam kui **950 potentsiaalset veebis** värvatud seksuaalkaubanduse ohvrit.

Digitehnoloogiad on muutnud kontrolli- ja sunnimeetodeid – alates kaugpeibutamisest ja petukuulutustest kuni jälgimiseni sõnumirakenduste ja internetimaksete süsteemide kaudu. Samas on need muutnud keerulisemaks ka võitluse inimkaubanduse vastu, kuna platvormid tegutsevad eri riikide jurisdiktsioonides ja alluvad erinevatele õigusrežiimidele.

Seksuaalseks ärakasutamiseks kasutatavad digitaalsed platvormid

Digitaalseid tööriistu ja veebiplatvorme kasutatakse seksuaalseks ärakasutamiseks laialdaselt kogu maailmas, kuna paljudel neist puuduvad piisavad modereerimisvõimalused, kaebuste esitamise mehhanismid ja läbipaistvad protseduurid ärakasutamise juhtumitele reageerimiseks.

Näiteks esitas **OnlyFans** riiklikule kadunud ja ärakasutatud laste keskusele (*National Center for Missing & Exploited Children, NCMEC*) **230 teadet** ning 2025. aasta veebruariks lisasid nad veel **64 teadet**, mis viitab jätkuvatele probleemidele alaealistega seotud sisu tuvastamisel ([Statista, 2025](#)).

Samuti saab platvorm inimestelt regulaarselt kaebusi intiimse sisuga materjalide avaldamise kohta **ilma nende nõusolekuta** ([New York Post, 2024](#)).

2025. aasta augustis algatas Ühendkuningriigi orjuse vastu võitlemise volinik uurimise eskortteenuste veebisaitide (näiteks **Vivastreet**) kohta, mida ta nimetas „saitideks-sutenööriks”. 2021. aasta Šoti uuring näitas, et sellised platvormid „**kiirendasid inimkaubandust seksuaalse ärakasutamise eesmärgil**” ([The Guardian, 2025](#)).

Lisaks eskort- ja sisuplatvormidele kasutavad inimkaubitsejad aktiivselt **populaarseid sotsiaalmeediaplatvorme** nagu **Tinder, Instagram ja TikTok**, aga ka **veebiturge** ja isegi **mänguplatvorme**, sealhulgas **Robloxi, Minecrafti ja Hagot**. Platvormid, mis ühendavad noorte seas populaarsuse sotsiaalsete funktsioonidega (jututuba, häälsõnumid, avatarid, mängusisesed preemiad), muutuvad **viljakaks pinnaseks kuritarvitamiseks**.

Veebipõhise seksuaalkuritegevuse ulatus, levimise kiirus ja seotus väliste platvormidega (nt **Discord** või **Snapchat**) rõhutab vajadust **parema digitaalse turvalisuse kujundamise, modereerimissüsteemide ning lapsevanemate ja õpetajate teadlikkuse tõstmise järele**. Mänguplatvorme kasutatakse eriti **sageli laste ja alaealiste kaasamiseks**. Robloxis esinenud ärakasutamise juhtumite arv on suurenenud **675-lt 2019. aastal enam kui 24 000-le 2024. aastal**, mis näitab dramaatiliselt probleemi ulatust ([Wired, 2024](#)).

● Sotsiaalvõrgustikud ja sõnumirakendused

Inimkaubitsejad kasutavad aktiivselt populaarseid platvorme – Facebooki, Instagrami, TikToki, LinkedIni, WhatsAppi ja Telegrami – ohvrite värbamiseks, peibutamiseks ja kontrollimiseks. Sageli esinevad nad sõprade, romantiliste partnerite või värbajatena. Need platvormid võimaldavad haavatavaid kasutajaid kergesti leida ja nendega privaatset suhelda, varjates ärakasutamist.

Instagramis võivad inimkaubitsejate veebilehed maskeeruda eskortreklaamiks, kus kontaktandmed on lisatud biograafiatesse või lugudesse. Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi vabaühendused on dokumenteerinud juhtumeid, kus inimkaubitsejad loovad noorte naiste ligimeelitamiseks võltsitud „modellagentuure”.

LinkedInis või Indeedis esitlevad inimkaubitsejad end värbajate või personalijuhtidena, võtavad noorte või töötutega otse ühendust ja pakuvad näiteks „tööd välismaal” või „kõrget sissetulekut ilma töökogemuseta”.

● Veebipõhised mänguplatvormid

Üha sagedamini kasutatakse veebipõhiseid mänguplatvorme laste ja alaealiste peibutamiseks, sundimiseks või seksuaalseks ärakasutamiseks. Kurjategijad kohtuvad potentsiaalsete ohvritega mängude kaudu ja seejärel sunnivad neid jagama intiimset materjali või kohtuma isiklikult. On teatatud juhtumitest, mil täiskasvanud meelitasid lapsi mängusisese valuutaga (näiteks Robux Robloxis) ja seejärel viisid vestluse Discordi või Snapchati, kus toimus ärakasutamine.

● Tutvumissaidid ja eskortplatvormid

Tutvumisplatvorme (nt Tinder, Bumble) või eskortteenuseid pakkuvaid platvorme kasutatakse sageli sundolukorras olevate ohvrite reklaamimiseks. Sellised reklaamid varjavad ärakasutamist „vabatahtliku seksitööna”, mistõttu on seda raske avastada.

Tinderis saavad inimkaubitsejad esitleda end potentsiaalsete partneritena, võita usalduse ja seejärel manipuleerida ohvreid seksuaalse ärakasutamise eesmärgil. Nad kasutavad rakenduse geograafilise asukoha funktsiooni, et leida haavatavaid inimesi – migrante, pagulasi, reisijaid – piirialadel või uutes riikides, pakkudes neile „abi” või „tööd”, mis viib ärakasutamiseni, näiteks modellinduses või *sugar dating* formaadis.

● Kuulutusteportaalid ja veebiturud

Mõned inimkaubitsejad avaldavad rahvusvahelistes või kohalikes kuulutusteportaalides eksitavaid töökuulutusi (näiteks modellinduse, majutuse või lastehoiu valdkonnas). Seadusliku tööhõive ettekäändel meelitatakse ohvrid ärakasutamiseks lõksu. Valekuulutused eluaseme üürimiseks, kasutatud asjade müümiseks või „sõprade otsimiseks” võivad olla vahendiks haavatavate inimestega kontakti loomisel. Näiteks on Facebook Marketplace'i kaudu taskukohast eluaset otsivad migrandid seksuaalse ärakasutamise seotud pakkumiste sihtmärgiks.

● Voogedastus- ja täiskasvanutele mõeldud sisuga platvormid

Inimkaubitsejad kasutavad platvorme seksuaalaktide otseülekanneteks või sunniviisiliselt loodud sisu postitamiseks tellimusteenustesse. Ohvreid (sealhulgas lapsi, migrante ja haavatavaid täiskasvanuid) sunnitakse kaamera ees esinema ähvarduste ja vägivalda abil või võlgade tõttu. Neid võidakse kinni hoida, kontrollida või jätta ilma nende sissetulekust, samal ajal kui nende kontosid kontrollivad ärakasutajad. Mõnel juhul sunnitakse ohvreid pärast veebiesinemisi kohtuma klientidega väljaspool veebi, muutes voogedastuse prostitutsiooni kanaliks.

Samuti kasutatakse platvorme seksuaalseks väljapressimiseks (väljapressimine uute intiimse sisuga materjalide saamiseks): auditoorium või inimkaubitsejad salvestavad videoid ilma nõusolekuta ja ähvardavad need avaldada – „esine uuesti või salvestis avalikustatakse”.

● Tumeveeb ja krüpteeritud teenused

Varjatud tumeveebiteenuseid kasutatakse seksuaalset ärakasutamist sisaldavate materjalide reklaamimiseks ja levitamiseks. Neid kinniseid platvorme on äärmiselt keeruline kontrollida, mis on tõsiseks takistuseks õiguskaitseorganitele.

Kaitsemeetmed

Inimeste kaitsmine digitaalse seksuaalse ärakasutamise eest nõuab **terviklikku lähenemisviisi**, mis hõlmab platvormide ranget modereerimist ja kohustuslikku aruandlust, tehnoloogia kasutamist õiguskaitseorganite poolt rikkumiste avastamiseks, täiskasvanutele mõeldud platvormide reguleerimist ning ressursside arendamist digitaalse kirjaoskuse ja vastupanuvõime suurendamiseks sisuloojate, noorte ja haavatavate rühmade seas.

Platvormid peaksid olema **seaduslikult kohustatud** teatama kahtlasest tegevusest õiguskaitseorganitele, **kontrollima kasutajate identiteeti**, rakendama **tõhusaid piltide ja videote filtreerimissüsteeme** ning auditeerima kuritarvitamise kohta esitatud kaebusi.

Eskortteenuseid pakkuvaid veebisaite tuleb reguleerida, et vältida nende kasutamist inimkaubanduseks ning õiguskaitseorganid peaksid **kasutama tehisintellektil põhinevaid tööriistu** veebireklaamide mustrite ja ärakasutamisvõrgustike tuvastamiseks.

Migrantide paremaks kaitsmiseks tuleb tõsta nende teadlikkust veebivärbamise ja seksuaalse ärakasutamise ohtudest. **Kogukonnakeskused, vabaühendused ja kohalikud teenistused** peavad õpetama migrantidele, kuidas kontrollida veebipakkumiste autentsust, kaitsta oma isikuandmeid ja kasutada digitaalseid platvorme ohutult. Tõhusate meetodite hulka kuuluvad **töötoad ja koolitused põhimõtte järgi „võrdne võrdsele”**, kuhu on kaasatud migrantikogukondade juhid. Selliste programmide sisu peaks olema selge, ligipääsetav ja kultuuriliselt adapteeritud.

Erilist tähelepanu tuleks pöörata **noortele ja lastele** – nad peaksid olema teadlikud internetis esinevatest peibutamistaktikatest ja ära tundma hoiatavaid märke, näiteks palveid hoida kirjavahetust privaatsena või saata intiimseid fotosid. Vanemad peaksid mõistma ka **vanemliku kontrolli, privaatsusfiltrite ja platvormide turvaseadistuste olulisust**.

See nõuab teadlikkuse tõstmise kampaaniaid koolides, haridusasutustes ja meedias, samuti **sotsiaal- ja haridustöötajate koolitamist**, et nad oskaksid riske varakult ära tunda ja aidata lastel turvaliselt veebikeskkonnas orienteeruda.

Tegelik olukord : migratsioon Guyanas

Ränne **Guyanas** on keeruline ja ajalooliselt oluline nähtus, millel on olnud sügav mõju riigi demograafiale, majandusele ja rahvusvahelistele suhetele.

Rände, keskkonnaprobleemide ja digitaalse ekspluateerimise kokkupuutepunkt Guyanas paljastab **mitmetasandilised probleemid**, mis on eriti teravad sisemaa ja rannikualade **haavatavate elanikkonnarühmade** seas.

Digitaalse ärakasutamise riskid

Rände suurenedes, eriti **noorte ja naiste** seas, on digitaalsetest platvormidest saamas nii **eluliselt tähtis suhtlusvahend** kui ka **potentsiaalne lõks**.

- **Tööpettus internetis.** Välismaal või linnapiirkondades tööd otsivad migrandid langevad sageli võltsitud veebipakkumiste ohvriks, mis viib inimkaubanduse või tööjõu ärakasutamiseni.
- **Andmete haavatavus.** Madal digitaalne kirjaoskus muudab migrandid haavatavaks identiteedivarguste, andmepüügirünnakute ja isikuandmete väärkasutamise suhtes.
- **Sooline ärakasutamine.** Töö või õppimise eesmärgil välismaale migreeruvad naised ja tüdrukud seisavad silmitsi suurema **seksuaalse ahistamise, küberkiusamise ja veebipõhise ahistamise riskiga**.

Raskused ja väljakutsed Guyanas

- **Digitaalne ebavõrdsus.** Sisemaal elavatel ja põlisrahvaste kogukondadel puudub sageli juurdepääs töökindlale internetiühendusele, mis muudab nad „digitaalselt nähtamatuks” ning eriti haavatavaks.
- **Piiratud õiguslikud kaitsemehhanismid.** Guyana rändekorralduse ja digitaalse turvalisuse süsteemid on ikka veel arengujärgus, mistõttu esineb lünki kliimamuutuste tõttu ümberasustatud ja digitaalse ärakasutamise ohus olevate inimeste kaitses.
- **Usaldamatus ja kultuurilised barjäärid.** Uuringud näitavad, et usaldus riigi e-teenuste vastu on madal ning kultuurilised eripärad raskendavad digitaalsete turvavahendite rakendamist ja kasutamist.
- **Geopoliitilised tegurid.** Territoriaalsed vaidlused ja muutused tööturul raskendavad rände protsesside ja tööhõivepoliitika juhtimist.

Uued lähenemisviisid ja lahendused

- **IKT-keskused äärealadel.** Riigi siserajoonidesse rajatakse enam kui 200 digitaalset juurdepääsukeskust, mille eesmärk on parandada internetiühendust, edendada digiharidust ja tagada kliimarisikade varajase hoiatamise süsteemide töö.
- **E-valitsuse laiendamine.** Guyana investeerib aktiivselt e-valitsuse arendamisse, et parandada avalike teenuste kvaliteeti ja vähendada ärakasutamise riske.
- **Diasporaa kaasamine.** Rakendatakse programme Guyana diasporaaiga suhtlemiseks, kasutades ära selle professionaalset potentsiaali ja ressursse ning kaitstes välismaal viibivaid kodanikke. Digitaalse taristu kiire areng Guyanas on toonud kaasa nii uusi võimalusi kui ka uusi ohte. Digitaalsed tööriistad aitavad kaasa kodanikuõiguste laiendamisele ja avalike teenuste parandamisele, kuid neist saavad ka ärakasutamise vahendid, mis rõhutab süsteemse digitaalse kaitse ja hariduse vajadust.

Guyanas kõige sagedamini ära kasutamiseks kasutatavad digitaalsed vahendid

- **Sotsiaalmeedia (Facebook, WhatsApp, Instagram)**

Neid kasutatakse **andmepüügiks, kellegi teisenä esinemiseks, seksuaalväljapressimiseks ja tööpettusteks**. Ära kasutajad esinevad sageli tööandjate, romantiliste partnerite või valitsusametnikena, et võita usaldust ja pääseda ligi isikuandmetele.

- **Õngitsuskirjad ja kahjutoovad lingid**

E-posti või sõnumirakenduste teel saadetavad pettused meelitavad kasutajaid avaldama paroole või installima pahavara. Levinud pettuste hulka kuuluvad **võltsitud pangateated, tööpakkumised või valitsusasutuste sõnumid**.

- **Botnetid ja pahavara**

Küberkurjategijad kasutavad nakatunud seadmeid **kaugrännakuteks, andmete varguseks või finantspettusteks**. Samuti saab selliseid võrke kasutada **ebaseadusliku sisu levitamiseks**.

- **Sotsiaalse manipuleerimise tööriistad**

Ründajad kasutavad avalikke andmeid **ohvritega manipuleerimiseks kõnede või privaatsõnumite kaudu**, esinedes sageli klienditoe töötajate või ametnikena, et saada konfidentsiaalset teavet.

- **Nuhkvara ja potentsiaalselt soovimatu tarkvara (PUP-id)**

Nad varjavad end allalaadimistes ja saavad jälgida kasutajate aktiivsust, varastada andmeid või lülitada välja turvafunktsioonid.

Kaitsemeetmed

Küberjulgeolekupoliitika ja -õigusaktid.

Guyana on rakendanud 43 küberturvalisuse poliitikat, mille eesmärk on kaitsta valitsusasutuste digitaalset infrastruktuuri. Sellised seadused nagu andmekaitse seadus (*Data Protection Act*) ja digitaalse isikutunnistuse seadus (*Digital Identity Card Act*), tagavad isikuandmete kaitse ja veebitehingute turvalisuse.

Riiklik küberturvalisuse koolitus.

Valitsusametnikke koolitatakse küberohtude tuvastamiseks ja neile reageerimiseks. Sellised üritused nagu küberturvalisuse mess (*Cybersecurity Fair*), ühendavad eksperte, pakkudes töötubasid ja turvatehnikate praktilisi demonstratsioone.

Intelligentsed riiklikud süsteemid.

Kaasaegsed digilahendused, sealhulgas intelligentne e-piletisüsteem (*Safe Road Intelligent e-ticketing*), automatiseeritud piirikontroll ja elektroonilised tervisekaardid, on loodud sisseehitatud turvaprotokollidega.

IKT üldplaan 2030 (*ICT Master Plan 2030*).

Selle strateegilise tegevuskava eesmärk on suurendada digitaalset tõhusust, turvalisust ja töökindlust kõigis sektorites. Kava hõlmab seiresüsteeme, hindamismehhanisme ja tipptehnoloogiate rakendamist küberkuritegevuse avastamiseks ja ennetamiseks.

Elanikkonna teavitamine ja harimine.

Valitsusvälised organisatsioonid ja valitsusasutused korraldavad digitaalse kirjaoskuse kampaaniaid, eriti maapiirkondades ja haavatavates kogukondades. Erilist tähelepanu pööratakse noortele ja naistele, kes on digitaalse ärakasutamise ohvrid teistest sagedamini.

4.3. Digitaalse turvalisuse koolitus

Kuigi veebiplatvormid on üha enam meie igapäevaelu lahutamatu osa, võib neisse vastutustundetu suhtumine kujutada endast **tõsiseid ohte**. Uued info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad on **radikaalselt muutnud** meedia levitamise, teabele juurdepääsu ja globaalse suhtlemise viisi. Kuid samas võivad need tehnoloogiad **soodustada ka seksuaalset ärakasutamist** kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil (Hughes, 2002).

Seepärast on äärmiselt oluline, et **kõik ühiskonnaliikmed seaksid digitaalse turvalisuse esikohale**. See hõlmab eneseharimist ajakohaste ressursside abil veebivägivalla vastu võitlemiseks ning **alaealiste ja noorte harimist** digitaalsete riskide ja nende ennetamise strateegiate kohta. Hariduskeskkonnas on **õpetajatel** võtmeroll, sest just pädev ja teadlik õpetaja on see, kes saab digitaalset kirjaoskust suurendada (Tomczyk, 2019). Samuti peavad poliitikakujundajad **tunnustama lapsi digimaailma aktiivsete osalejatena**, kes on võimelised teabega mõtestatult suhtlema (Patterson et al., 2022).

Tervikuna on **digitaalse kirjaoskuse** eesmärk internetiturvalisuse kontekstis **edendada digitaalse meedia turvalist, loomingulist ja teadlikku kasutamist** (Kurniasih, 2023). Kuigi viimase kahe aastakümne jooksul on tekkinud arvukalt algatusi, mille eesmärk on arendada vastutustundlikku veebikäitumist, **vajavad nende rakendusmeetodid veel täiustamist** (Quayle, 2020). Sõltuvalt sihtrühmast võivad ressursid olla kas interaktiivsed või selgitavad – iga lähenemisviis pakub **väärtuslikke võimalusi kaasamiseks ja õppimiseks**.

Digitaalsetest platvormidest on saanud **noorte igapäevaelu lahutamatu osa**. Need pakuvad õppimis- ja suhtlemisvõimalusi, kuid nagu varem märgitud, kujutavad need alaealiste jaoks ka **tõsiseid ohte**, sealhulgas küberkiusamist, kokkupuutumist kahjuliku sisu ja seksuaalse ärakasutamisega (Hughes, 2002).

Laste tõhus veebipõhine kaitse nõuab **kogu ühiskonna laiaulatuslikku osalust**. See protsess peaks hõlmama **koole, peresid ja kohalikke omavalitsusi**, kes teevad koostööd digitaalse kirjaoskuse ja teadlikkuse edendamiseks.

- **Õpetajad** saavad koolitada õpilasi internetis esinevaid riske ära tundma ja arendada oskusi neile asjakohaselt reageerida (Tomczyk, 2019).
- **Lapsevanemad ja eestkostjad** vajavad praktilisi soovitusi, kuidas oma laste internetis veedetud aega hallata ja kuidas nende internetikogemustest avatult rääkida.
- **Poliitikud ja seadusandjad** peaksid tunnustama lapsi **digiruumi aktiivsete osalejatena** ning tagama nende kaitse tugevate õiguslike ja institutsiooniliste mehhanismide abil (Patterson jt, 2022).

Hiljutised uuringud toovad esile selle probleemi **ulatuse ja pakilisuse**, osutades vajadusele süsteemse lähenemisviisi järele laste digitaalse turvalisuse tagamiseks.

Peamised näitajad: noorte veebiriskid

Probleem	Olulised andmed	Allikas
Küberkiusamine	15% teismelistest (umbes iga kuues) on kogenud küberkiusamist; keskkooliõpilaste seas on see näitaja 29%.	Santé Mentale, (2024); Jedha, (2025)
Kahjuliku sisu mõju	Pornograafiaga esmakordse kokkupuute keskmine vanus on 10 aastat; 70% 11–18-aastastest teismelistest on näinud häirivat materjali (vägivald, pornograafia, s�jastseenid).	�lys�e Report, (2023); Le Monde, (2024)
Ekraani ees veedetud aeg	6–17-aastased lapsed veedavad ekraani ees keskmiselt 4 tundi ja 11 minutit päevas; 13–19-aastased teismelised veedavad ekraani ees rohkem kui 7 tundi; 57% alla 20-aastastest noortest märkab negatiivset mõju.	GoStudent, (2025); INSEE, (2024)

Need trendid rõhutavad noorte kasvavat digitaalset haavatavust. Tõhus digiharidus ei ole mitte ainult kaitsemeede, vaid see edendab tervislikku, teadlikku ja loomingulist osalemist veebimaailmas (Kurniasih, 2023).

Tõhususe tagamiseks peavad strateegiad ühiskonna tasandil hõlmama järgmist:

- varajane sekkumine koolides, alates algharidusest;
- vanemate kaasamine ja teavituskampaaniate läbiviimine, mille eesmärk on vähendada laste varajast juurdepääsu kahjulikule sisule;
- täpsete poliitiliste raamide loomine, mis seovad lastekaitse, meediakirjaoskuse ja rahvatervise.

Hariduse, ennetustegevuse ja poliitika ühendamise abil saavad kogukonnad luua lastele ja noorukitele turvalisema ja toetavama digitaalse keskkonna.

Digiturvalisuse hariduskampaaniad

Üleeuroopalised videokampaaniad:

- Deutsche Telekom kampaania [„Share with Care”](#) – laste fotode ja videote turvalise jagamise kohta veebis;
- Europol kampaania [„Say No”](#) on suunatud õngitsemise ja seksuaalväljapressimise vastu.

Näited migrantide digitaalse turvalisuse tagamise ressurssidest

- [MIDEQ](#) — digitehnoloogiate ohutu, mõistliku ja turvalise kasutamise koolitus

Keel: inglise keel. Tasuta esitlus- ja metoodilised materjalid, litsentsitud Creative Commons all, mille eesmärk on suurendada migrantidest naiste ja tüdrukute võimalusi Lõuna-Aafrikas. Teemade hulka kuuluvad veebipõhine ahistamine, pettus, identiteedivargus ja väärinfo.

- **„Tabliteracy” — kursus „Digikodanikud” (lirimaa)**

Keel: inglise keel (mõeldud õppijatele, kelle keeleoskus on madal).

Tahvelarvutipõhine programm, mis õpetab õpilastele seadmete kasutamist, internetiturvalisust, töö ja teenuste otsimist, suhtlusvahendite kasutamist ning kohalikku kogukonda integreerumist. Kursus on praktiline ja kohandatud reaalse elu vajadustele.

KREEKA

Noortele suunatud digiturvalisuse kampaaniad

Kreeka Turvalise Interneti Keskus on ellu viinud mitmeid olulisi kampaaniaid ja koostanud kasulikke materjale.

Turvalisema interneti päeva konkursil osales üle 800 kooli küberkiusamise, väärinfo ja küberpettuste teemale pühendatud digitaalse sisu loomisel.

- Konkurs „Capture the Flag” (CTF) tutvustab õpilastele küberturvalisust krüptograafia ja digitaalse kohtuekspektiisi praktiliste tegevuste kaudu.
- „Tagasi kooli” komplektid sisaldavad erinevatele vanuserühmadele kohandatud õppematerjale, viktoriine, videoid, plakateid ja muinasjutte.

Täiskasvanutele suunatud digitaalse turvalisuse kampaaniad

Meediakirjaoskuse ja digioskuste riiklik strateegia

Peamised eesmärgid:

- digitehnoloogiate ohutu kasutamise edendamine,
- täiskasvanutele õppimisvõimaluste pakkumine.

Euroopa algatus „Safe Online”

Interaktiivne projekt, mis on mõeldud lapsevanematele ja õpetajatele. Selle eesmärk on tõsta teadlikkust digitaalse meediaga seotud riskidest ja see sisaldab materjale järgmistel teemadel:

- küberkiusamine,
- konfidentsiaalsus internetis,
- sotsiaalmeediaga seotud probleemid.

EESTI

Eesti rakendab mitmeid riiklikke algatusi, mille eesmärk on parandada laste, noorte, täiskasvanud naiste ja siserändajate kogukondade digitaalset turvalisust ja meediakirjaoskust. Need programmid pakuvad koolidele ja avalik-õiguslikele organisatsioonidele praktilisi ressursse, õppekavasid, töötubasid ja teavituskampaaniaid.

„Targalt internetis”

Harno agentuuri ja Eesti Lastekaitse Liidu koordineeritav Eesti Turvalisema Interneti Keskus pakub:

- tasuta õppekavasid, interaktiivseid mängu ja videoid sellistel teemadel nagu küberkiusamine, peibutamine, privaatsus ja digitaalne jalajälg;
- koolitatud spetsialistide juhitud tunnid ja koolikülastused;

- koolitused õpetajatele, noorsootöötajatele ja lapsevanematele.

Inspiratsioonikogumik

[Metoodiline juhend](#), mis on loodud „Targalt Internetis” algatusel ja sisaldab õpetajatele mõeldud valmisharjutusi. Sisaldab:

- klassiülesandeid küberkiusamise, digitaalse eetika ja digitaalse jalajälje teemadel;
- kohandatavaid malle noorte ja sisseandajate gruppidele mõeldud töötubade läbiviimiseks;
- praktilisi soovitusi kahjutoova veebisisuga tegelemiseks.

[Lasteabi](#) (lasteabitelefoni 116111)

Pakub lastele ja peredele õppematerjale ja konfidentsiaalset nõustamist. Õpetajad saavad:

- kasutada veebimoduleid internetis leviva kahjuliku sisu äratundmiseks ja sellest teatamiseks;
- kutsuda konsultante kohtumiste läbiviimiseks koolides ja noortekeskustes;
- hankida mitmekeelseid juhendmaterjale sisseandajate peredele.

[Turvalisema interneti päeva kampaaniad](#) (Harno koordineerib Telia Eesti toel) Iga aasta veebruaris osalevad Eesti koolid, lasteaiad, raamatukogud ja noortekeskused „Targalt internetis” korraldatavatel üleriigilistel üritustel. 2024. aastal osales 70 üritusel üle 7600 lapse. Õpetajad said tundide ja diskussioonide läbiviimiseks temaatiliste materjalide pakettid (videod, veebitestid, mängud). Põhikonverentsil „Targalt internetis: digitaalne heaolu ja vaimne tervis” toimusid praktilised sessioonid, kus tutvustati uusi tööriistu nagu ySKILLS, Triumfland Saga ja Spoofy. Kampaania raames toimus ka küberturvalisuse viktoriin „KüberNööpnõel” 1.–6. klassi õpilastele ja võistlus „Digitaalne põgenemistuba” 7.–12. klassi õpilastele.

PRANTSUSMAA

Prantsusmaa parimad tavad ja praktilised tegevused

Cybermalveillance.gouv.fr – „Cyber Guide Famille” ja kampaaniad noortele

- Pakub õppevahendeid: koomikseid, viktoriine, animeeritud videoid ja töövihikut „As du Web” 7–14-aastastele lastele.
- Tundides kasutatavad materjalid: interaktiivsed viktoriinid, arutelud stsenaariumide järgi ja harjutused „digitaalse superkangelase” loomiseks.

[Assurance Prévention + Éducation Ministère + CNIL.fr + Cybermalveillance.gouv.fr](#)

CNIL – andmekaitse alased töötoad ja mängud

- Pakub vanusepõhiseid komplekte („Tous ensemble, prudence sur Internet !”) CE2–CM2 ja 11–15-aastastele õpilastele.
- Sisaldab lauamänge, videoid, trükitud ülesandeid ja *Incollables*®-brošüüre, mis õpetavad isikuandmete kaitsmist mänguliste ülesannete kaudu.
- Õpetajad saavad materjale kasutada tundides või lapsevanemate seminaride ajal.

CNIL.fr + Cybermalveillance.gouv.fr

Internet Sans Crainte / Safer Internet Day France

- Iga-aastased turvalisema interneti päeva töötoad koos temaatiliste komplektidega (näiteks „Tehisintellekt ja digitaalne kodakondsus”, ülesanded nagu „Vinz et Lou”).
- Kasutusvalmis moodulid 2. ja 3. tsükli ning keskkooli õpilastele, mis on mõeldud õppimiseks klassiruumis või võrdse koolituse formaadis.

Cybermalveillance.gouv.fr + Better Internet for Kids + Teachit

Promeneurs du Net (PdN) – digitaalne mentorlus

- Professionaalsed noorsootöötajad suhtlevad 12–25-aastaste noortega veebis, pakkudes tuge ja turvalist suhtlust.
- Tegevuste formaati kuuluvad modereeritud jututoad, digitaalsete riskide teemalised grupiarutelud, rollimängud ning küsimuste ja vastuste sessioonid noortekeskustes või veebis.

Wikipedia

CLEMI – meediapädevus ja kriitilise mõtlemise arendamine

- Haridusministeeriumi hallatava võrgustiku kaudu pakub CLEMI meediakirjaoskuse õpetamise õppekavasid ja infomaterjale, sh sotsiaalmeedia analüüsi, võltsuudiste tuvastamise ja vastutustundliku meediakasutuse õpetamiseks.
- Õpetajad rakendavad kriitiliste digioskuste arendamiseks projekte, nagu näiteks kooliajalehed või foto- ja meediaanalüüsi harjutused.

Wikipedia

Académie de Créteil – käsiraamat „Enne à la cybersécurité”

- 13-leheline brošüür koolidele, mis käsitleb küberturvalisuse põhitõdesid, andmekaitset, andmepüügirünnakute äratundmist ja seadmete turvalist kasutamist.
- Mõeldud rühmatöök või töötubadeks kolledžis/lütseumis (põhi- ja keskkoolis).

Better Internet for Kids + dane.ac-creteil.fr + Assurance Prévention + CNIL.fr

Kaheksa CNILi soovitus – ühiselt väljatöötatud töötoad lastele

- CNIL lõi ja viis lastega läbi töötubasid, kus selgitati selliseid mõisteid nagu nõusolek, õigus konfidentsiaalsusele ja turvaline iseseisvus.
- Soovitatav formaat: interaktiivsed õppetunnid, kus teismelised osalevad nende eakaaslastele arusaadavate liideste või sõnumite kavandamises.

[CNIL.fr](https://cnil.fr)

Õppekomplekt digikodaniku jaoks (*Kit pédagogique du citoyen numérique*)

(CNIL, Arcom, HADOPI, *Défenseur des droits*)

- Vabalt kättesaadav õppematerjalide komplekt (videod, infograafikud, esitlused), mis on suunatud digitaalse kodakondsuse õpetamisele.
- Teemad sisaldavad selliseid mõisteid nagu konfidentsiaalsus, internetiõigused, legaalse ja ebaseadusliku sisu erinevus ning meediakirjaoskus. Sobib migrantidega töötavatele koolitajatele.

[Portail pédagogique](https://portail-pedagogique.cnil.fr)

ContreLaTraite.org – ressursikeskus

- Ulatuslik veebimaterjalide andmebaas (prantsuse keeles) koos e-kursuste, juhendite, kampaaniate ja spetsialistidele mõeldud toega, eelkõige inimkaubanduse teemal migrante puudutavas kontekstis.
- Pakub laias valikus materjale, koolitusmooduleid, ennetusvahendeid ja teavituskampaaniaid, mida saab kohandada või otse kasutada sisserändajatele mõeldud programmides.

<https://contrelatraite.org/centre-ressources>

Digitehnoloogia üldised alused (*Les Bases du numérique d'intérêt général*)

- Rikkalik kogumik vahendeid ja juhendeid haavatavatele elanikkonnarühmadele digitaalse toe pakkumiseks, mis sisaldab materjale küberturvalisuse, digitaalse vahendamise, lapsevanemate toetamise ja multimeedia õppemängude kohta.

<https://lesbases.anct.gouv.fr/ressources/ressources-pedagogiques>

Mouvement du Nid – „Mis mul vöökotis on?” („Y’a quoi dans ma banane?”)

- Interaktiivne abimaterjal, mis on välja töötatud 12-aastastele ja vanematele noortele. See virtuaalne vöökott sisaldab selliseid esemeid nagu telefon, võtmed, märkmik ja

muid „aksessuaare”, mis on abivahenditeks emotsionaalse ja seksuaalelu, soolise võrdõiguslikkuse ning soolise ja seksuaalse vägivalda, sealhulgas prostitutsiooni ja seksuaalse ärakasutamise teemade uurimiseks ja nende üle mõtisklemiseks.

<https://dansmabanane.mouvementdunid.org/>

Komplekt noortele – turvalisus internetis (*Trousse pour les jeunes – Sécurité en ligne*), Kanada

- See Kanada õppekomplekt on mõeldud 13–14-aastastele alaealistele ning selgitab internetis toimuva seksuaalse ärakasutamise selliseid vorme nagu seksting, seksuaalne väljapressimine (*sextortion*), seksuaalse alatooniga väärkohtlemine ja peibutamine.
- Komplekt sisaldab slaide, metoodilisi märkmeid juhendaja jaoks ja soovitusi, mis aitavad ohvritel juhtunust rääkida.

[Gouvernement du Canada](#)

Pedagoogilised juhtumid – CVM (kollektiiv vägivalda vastu seksiteenuste turul) – *Malettes pédagogiques – CVM (Collectif contre la violence du marché sexuel)*

- Need digitaalsed „pedagoogilised juhtumid” pakuvad lapsevanematele ja spetsialistidele materjale lasteprostitutsiooni üle arutamiseks ja selle ennetamiseks.
- Sisaldab videoid, metoodilisi juhendeid ja teabeallikaid teadlikkuse tõstmiseks.

association-cvm.org [Droit d'Enfance](#)

Näited õppetundidest klassis

Vanuserühm	Aktiivsus	Eesmärk	Formaat
7–11-aastased	Koomiksrite loomine: turvalise ja ebaturvalise suhtluse näitamine	Privaatsuse ja digitaalse käitumise põhimõtete omandamine	Rühmatöö ja esitlus
11–15-aastased	Otsingumäng „Vii mind AI-st välja” („Vinz et Lou”)	Tehisintellektiga seotud riskide teadvustamine ja digitaalse kodakondsuse arendamine	Rollimäng

Kolledž/ Lütseum	CLEMI materjalidega libauudiste töötuba	Kriitilise mõtlemise ja meediakirjaoskuse arendamine	Lahedad debatid ja digitaalse sisu loomine
Teismelised internetis	Veebiseanss <i>Promeneurs du Net'</i> iga	Avatud dialoog küberkiusamise, privaatsuse ja sekstingu teemal	Modereeritav jututuba
Lapse- vanemad ja lapsed	Pereviktoriin CNIL andmekaitse teemal	Digiturvalisuse teemalise arutelu ergutamine kodus ja koolis	Kodubrošüür / ühine töötuba

Kuidas neid vahendeid tõhusalt kasutada?

- Kombineerige hariduslikke formaate: sobitage kokku videoid, interaktiivseid viktoriine, koomikseid, grupiarutelusid, füüsilisi tegevusi ja digitaalseid ülesandeid.
- Looge sisu üheskoos: laske noortel luua iseseisvalt, õpetajate suunamisel, ohutuslaseid plakateid, meediakampaaniaid või kasutajaliideseid privaatsusseadete jaoks.
- Kaasake lapsevanemaid: pakkuge koduseid komplekte või ühiseid töötubasid (nt CNIL-i voldikud või *Cyber Guide* brošüüre).
- Kasutage eakaaslaste mentorlust: kutsuge koolitusi läbi viima „digisaadikuid” *Promeneurs du Netist* või *Safer Internet Day* meeskondadest.
- Järjestage õppekava: alustage lihtsatest teemadest (näiteks privaatsuse põhitõed algkoolis) ja liikuge keskkooli tasemel järk-järgult keerukamate juurde, nagu näiteks desinformatsioon ja tehisintellekt.

ITAALIA

Projekt BEAWARE (*Prantsusmaa, Itaalia, Kreeka, Portugal, Belgia, Küpros*) püüab mõista, ennetada, avastada ja lahendada internetis toimuvat seksuaalset ärakasutamist ja väärkohtlemist (OSEA) tervikliku, mitmetasandilise ja valdkondadevahelise lähenemisviisi abil.

- **Õppekomplekt pedagoogidele** – sisaldab teoreetilisi materjale digitaalse turvalisuse, veebiplatvormide riskide ja ohtude kohta. Samuti annab see praktilisi soovitusi veebivägivalla juhtumitele reageerimiseks ja sellistest juhtumitest teatavate noorukitega suhtlemiseks.
- **Mobiilirakendus noortele** – avab erinevaid teemasid interaktiivsete ülesannete ja väljakutsete kaudu, mida saab kasutada nii individuaalselt kui rühmades.
- **Veebipõhine haridusplatvorm** – ruum, kus haridustöötajad ja noorsootöötajad saavad laiendada oma teadmisi digitaalse kirjaoskuse kohta ja omandada lähenemisviise selliste teemade arutamiseks noortega.

Projekt CESAGRAM (Belgia, Kreeka, Itaalia, Suurbritannia, Leedu)

Pühendatud laste seksuaalse ahistamise protsessi sügavamale mõistmisele, eriti sellele, kuidas tehnoloogiad seda nähtust soodustavad ja kuidas see võib viia laste seksuaalse väärkohtlemiseni või selle kadumiseni.

- **Projekti raamatukogu** – sisaldab laia valikut allikaid teema uurimiseks ja ajakohase teabe saamiseks.
- **Materjalid lapsevanematele** – jaotis *Consultation for Parents on Technology-assisted Child Sexual Abuse* annab laste digiturvalisuse kohta soovitusi ja teabematerjale.
- **Ekspertorganisatsioonide kaart** – annab praktilist teavet selle kohta, kuhu pöörduda abi ja lisateabe saamiseks antud teemal.

KAMPAANIAD

Riiklikud algatused Itaalias

Riikliku Statistikainstituudi andmetel on **6,8% naistest** oma elu jooksul kogenud sotsiaalmeedias sobimatuid lähenemiskatseid, roppusi või solvavaid kommentaare (*Consiglio Regionale del Piemonte, 2022*). Veebipõhise ahistamise levimus on viimastel aastatel suurenenud proportsionaalselt sotsiaalmeedia kasutamise kasvuga. Üle **44% naistevastase veebipõhise agressiooni juhtudest** esines korduvalt (*ibidem*). Vaatamata kasvavale murele selle nähtuse pärast, ei ole olemasolevad algatused veel piisavalt konkreetseid ja käsitlevad harva probleemi digitaalset mõõdet (*Lavoce.info, 2025*). Sellest hoolimata on Itaalias naistele tagatud juurdepääs usaldusväärsetele ja tuntud tugiteenustele, mis aitavad neil veebivägivalla episoodidega toime tulla.

- **Ohvriabi kriisitelefoni 1522**

Riiklik ööpäevaringselt avatud tasuta number toe ja teabe saamiseks vägivalla või jälitamise juhtudel. Teenus on anonüümne ja konfidentsiaalne.

- **Telefono Rosa (Roosa Telefon) — 06.37.51.82.82**

Teenust pakub Riiklik Vabatahtlike Assotsiatsioon *Telefono Rosa Onlus* (www.telefonorosa.it). See tegutseb ööpäevaringselt, pakkudes abi, tuge ja nõustamist naistele, kes on langenud vägivalla või mis tahes tüüpi väärkohtlemise ohvriks. Pakub tähelepanelikku kuulamist, toetust oma õiguste teadvustamisel ja võimalike tegevuste osas, et väljuda ohtlikust olukorrast.

Kuigi Itaalias ei ole välja kuulutatud **spetsiaalseid riiklikke kampaaniaid**, mis on suunatud võitlusele soolise vägivalla vastu internetis, **töötavad vabaühendused selles suunas aktiivselt**. Kõige olulisemad algatused on loetletud allpool.

Projekt CONVEY

- Eesmärk oli võidelda naistevastase seksuaalse vägivalga ja ahistamise vastu, milleks kasutati noorte õpetamiseks *peer-to-peer* mudelit. Projekt tõstis teadlikkust sooliste stereotüüpide ja seksualiseerimise mõjust digitaalmeedias. Selle tulemuste seas on hariduslik simulatsioonimäng ja pilootprogramm soolise võrdõiguslikkuse, seksuaalkasvatuse ja meediapädevuse teemadel.

Samuti pakkus CONVEY pedagoogidele koolitusprogrammi *train-the-trainer*, aidates koolidel arendada austust naiste õiguste vastu ja ennetada sooliste stereotüüpide teket kaasaegses digitaalses keskkonnas, samuti töötada välja poliitilised soovitused.

Projekt CHASE

- Eesmärk oli tegeleda kasvava probleemiga, mis oli seotud soolise vägivallaga internetis ja milleks töötati välja ning rakendati terviklik reageerimismehhanism **Küprosel, Itaalias, Kreekas ja Prantsusmaal**. Põhitähelepanu suunati digimeedias esineva soolise vägivalga tuvastamisele ja sellele reageerimise mehhanismide täiustamisele.

Projekt tuvastas puuduse andmete eristamisel sootunnuste alusel ja kübervägivalga alase uurimistöö piiratud mahu, püüdis neid lünki täita ja edendada turvalisemate digitaalsete ruumide loomist. CHASE aitas kaasa tõhusama ja sidusama ELi poliitika väljatöötamisele, et võidelda soolise vägivalga ja vihakõne vastu internetis.

Projekt EmpowerTech

- **D.i.Re** organisatsioonide ja **Calabria Ülikooli** poolt realiseeritav digitaalne koolitusprogramm on mõeldud vägivallavastastes keskustes töötavatele aktivistidele. Koolitus toimub veebis ja keskendub kolmele põhieesmärgile:
 - turvalisuse parandamine konfidentsiaalsete andmetega töötamisel ja digitaalsete tööriistade teadlik kasutamine;
 - tööefektiivsuse parandamine tasuta ja avatud digitaalsete lahenduste rakendamise kaudu;
 - isikliku ja kollektiivse heaolu tugevdamine stressi vähendamise tehnikate ja koostöö parandamise abil.

Algatuse eesmärk on arendada naisaktivistide digitaalseid oskusi, luues turvalisema, tõhusama ja toetavama töökeskkonna.

„Räägime sellest!” – „Parliamone !”

Ühes Palermo koolis käivitatud projekt hõlmab noorsootöötajatele mõeldud digitaalset metoodilist abivahendit LGBTQIA+ kiusamise ja küberkiusamise küsimustes.

Differenza Donna projektid

Algatuste sari (2008–2023), mis oli suunatud agressiivse käitumise ennetamisele ja soolise võrdõiguslikkuse hariduse edendamisele Rooma alg- ja keskkoolides. Nende hulka kuulusid algatused *Schools in Network Against Violence*, *Pari e Dispari* ja *Facciamo la differenza*.

Projekt ADA – digioskuste arendamine vägivallavastastes keskustes

Fondo per la Repubblica Digitale (2025–2026) poolt rahastatud projekti eesmärk on koolitada vägivallavastaste keskuste töötajaid digitaalsete oskuste alal, keskendudes soolisele vägivallale internetis, digitaalsele aktivismile ja suhtlusele.

Turvalise interneti päev / *Generazioni Connesse*

Rahvusvaheline internetiturvalisuse teadlikkuse suurendamise päev (veebruari teine nädal). Itaalias koordineerib seda algatus *Generazioni Connesse* koostöös haridusministeeriumi, postipolitsei, organisatsiooniga *Save the Children* ja teiste partneritega.

***Una vita da social* (Sotsiaalelu)**

Itaalia riigipolitsei mobiilne kampaania, mis on osa projektist *Generazioni Connesse*. Selle eesmärk on tõsta õpilaste, õpetajate ja perede teadlikkust internetiohtudest. Kampaania hõlmab miljoneid inimesi koolides ja avalikes kohtades üle kogu riigi.

***Noi cittadini digitali* (Me oleme digitaalsed kodanikud)**

Ettevõtete *Trend Micro* ja *JA Italia* algatus, mille eesmärk on teadliku digikultuuri kujundamine. See korraldab keskkooliõpilastele *Safer Internet Day* raames töötubasid ja annab välja „digikodaniku“ litsentsi.

***Cybercity Chronicles* – kampaania „Be Aware Digital”**

Itaalia Luureagentuuri (*DIS*) ja haridusministeeriumi koostöös loodud hariduslik videomäng (*edutainment*). Mäng on mõeldud põhikooliõpilastele ja see tõstab teadlikkust küberruumis valitsevatest ohtudest.

4.4. Erasektori mõju

Kaasaegsed tehnoloogiaettevõtted pole ammu enam passiivsed platvormid – tänapäeval mängivad nad aktiivset rolli digitaalse turvalisuse tagamisel. Sotsiaalmeedia, sõnumirakendused ja muud veebiteenused on muutumas kasutajate esimeseks kaitseliiniks soolise kübervägivalla vastu. Nende funktsioon ulatub lihtsast reeglite järgimisest kaugemale

väljapoole raame, paljudel juhtudel on nad novaatoriteks. Algoritme täiustades, modereerimissüsteeme tugevdades ja isikuandmeid kaitstes reageerivad ettevõtted mitte ainult kuritarvituste juhtumitele, vaid sageli ennetavad neid enne, kui need kasvavad tõsisteks intsidentideks. Erasektori paindlikkus võimaldab tegutseda kiiremini ja täpsemalt kui seadusandlikud mehhanismid, kohanedes kiiresti uute ohtudega.

Empaatiline ja ettenägelik disain

Eetiline disain pole lihtsalt nõue, vaid konkurentsieelis. Progressiivsed ettevõtted integreerivad sootundlikke põhimõtteid otse oma tootearendusprotsessi. See tähendab funktsioonide loomist, mis takistavad jälitamist, ahistamist ja volitamata andmete jagamist, edendades samal ajal kasutajate autonoomiat ja turvalisust.

Erinevalt bürokraatlikest ettekirjutustest sünnivad sellised uuendused soovist reageerida turu vajadustele ja siirast soovist luua kaasavaid digitaalseid ruume. Tänu oma võimele kiiresti uueneda, loob erasektor eetilisi lahendusi mitte abstraktsetena, vaid funktsionaalsetena, mis on praktikas järele proovitud ja järelikult tõhusad.

Aruandluskohustus kui äripõhimõte

Läbipaistvusest on saamas ärieetika nurgakivi. Tehnoloogiaettevõtted avaldavad üha enam üksikasjalikke aruandeid kuritarvitamisjuhtumite, modereerimistulemuste ja digiturvalisuse näitajate kohta, ja seda mitte sunniviisiliselt, vaid seepärast, et **usaldus on nende põhivaluuta**. Eetikaauditid ja sõltumatud kontrollid muutuvad standardiks, kinnitades sellega valdkonna pühendumust inimese põhiõigustele. Paljudel juhtudel seavad ettevõtted kõrgemaid standardeid kui regulaatorid seda nõuavad, tõestades sellega, et aruandluskohustus võib olla teadlik püüdlus, aga mitte pealesunnitud kohustus.

Strateegiline koostöö kodanikuühiskonna ja kohalike organisatsioonidega

Eraettevõtted ei tegutse isoleeritult, nad loovad jätkusuutlikke partnerlussuhteid vabaühenduste ja algatusrühmadega. Sellised liidud aitavad luua tõhusamaid kaebuste esitamise viise, ohvrite toetussüsteeme ja ülemaailmseid teavituskampaaniaid. Ettevõtted toovad kaasa mastaapsuse, infrastruktuuri ja tehnilise oskusteabe, samas kui kodanikuühiskond toob kogemusi ja arusaamise tegelikust olukorrast kohapeal. Üheskoos kõrvaldavad nad võimekuse lüngad ja loovad uusi digiturvalisuse mudeleid.

Lisaks sellele korraldavad vabaühendused arendajatele ja moderaatoritele koolitusprogramme, aidates neil omaks võtta sootundlikku lähenemisviisi. Kuid just ettevõtted investeerivad nendesse algatustesse, tunnistades, et **kaasavad platvormid on jätkusuutlikumad ja tulusamad**. Isegi poliitikavaldkonnas ei ole erasektor enam passiivne osaleja: ta on muutumas aktiivseks liitlaseks, panustades ressursse ja mõjuvõimu sellise seadusandluse kujundamisse, mis peegeldab digitaalajastu tegelikku dünaamikat.

Innovatsioon kui kaitse eksploateerimise eest

Erasektori suurim panus digiturvalisuse tagamisse seisneb innovatsioonivõimes. Tehisintellektil põhinevad modereerimisvahendid võimaldavad juba praegu reaalajas tuvastada solvavaid väljaütlemisi, piltide väärkasutamise juhtumeid ja koordineeritud ahistamiskampaaniaid. Need on ülesanded, millega inimene sellises ulatuses toime tulla ei suuda. Sellised tehnoloogiad mitte ainult ei reageeri, vaid ka ennustavad ohte, analüüsides seaduspärasusi ja hoides ära kahju enne selle tekkimist.

Teine näide korporatiivsest leidlikkusest on konfidentsiaalsuse põhimõttele tuginev disain. Sõnumite täielik krüpteerimine, võimalus esitada kaebusi anonüümselt ja nähtavuse kohandatavad seaded annavad kasutajatele tagasi kontrolli oma digitaalse elu üle. Need lahendused ei ole lisafunktsioonid, vaid võtmeelemendid, mis on loodud kasutajate soovide ja eetilise lähenemise mõjul.

Lisaks sellele on ettevõtted andmekaitse valdkonnas liidripositsioonil, nad rakendavad usaldusväärset krüpteerimist, piiravad juurdepääsu kolmandate osapoolte teenustele ja tugevdavad sisemisi turvamehhanisme. Need meetmed on järk-järgult muutumas sektori standardiks, eriti tundliku teabe, näiteks reproduktiivtervise andmete või kasutaja geolokatsiooni töötlemisel.

5. JÄRELDUSED

Pidevas võitluses naiste kaitsmisel internetipõhise ekspluateerimise eest seisavad ühingud ja õiguskaitseasutused silmitsi süsteemiga, mis on sageli reaalsuseks ja digitaalse kuritegevuse dünaamikaks struktuuriliselt ettevalmistamata. Inimkaubitsejad tegutsevad peaaegu karistamatult, ületavad takistamatult piire ning kasutavad ära olukorra, et inimkaubandust puudutav seadusandlus on riikide poolt kooskõlastamata, samuti on inertne riikidevaheline kohtute koostöö. Internet ei tunne piire, kuid kriminaalõigust kohaldatakse endiselt riiklikul tasandil, õigusemõistmine toimub aeglaselt, koostöö on vastumeelne ja mõnikord halvatud inimkaubanduse, nõusoleku ja digitaalse vägivalla õiguslike määratluste erinevuste tõttu.

Veebipõhise ekspluateerimise ohvriks langenud naiste jaoks on tagajärjed laastavad. Ohvrid on sunnitud ootama kuid, mõnikord isegi aastaid, kuni kohtud määravad jurisdiktsiooni, saavad kätte kohtuasja tõendid või saavad vastuse välisriikide ametivõimudelt. Nende huve kaitsvad organisatsioonid on sunnitud tungima läbi keerulise bürokraatlike protseduuride võrgustiku, tuginedes oma juhtumitega edasiliikumiseks sageli mitteametlikele sidemetele ja isiklikele kontaktidele. Riikidevahelise operatiivse ja koordineeritud koostöö puudumine takistab õigusemõistmist.

Täiendavaid probleeme tekitab krüptovaluutade läbipaistmatu maailm. Inimkaubitsejad kasutavad üha enam *bitcoini* ja teisi digitaalseid valuutasid anonüümseks rahaülekandeks, möödudes sellega traditsioonilistest finantssüsteemidest ja vältides jälgimist. Teoreetiliselt võimaldab plokiahel tehinguid jälgida, kuid praktikas on uurimiseks vajalikud vahendid liiga kallid, tehniliselt keerulised ja sageli õiguskaitseorganitele kättesaamatud. Anonüümsed krüptovaluutad, „mikserid” ja detsentraliseeritud börsid raskendavad tehingute jälgimist veelgi rohkem, võimaldades kurjategijatel teostada rahapesu minimaalse riskiga.

Naiste turvalisus küberruumis ei saa olla teisejärguline küsimus, see peab olema **digiteenuste osutamisel tähelepanu keskmes**. See nõuab rahvusvahelise õigusraamistiku loomist, mis seab esikohale haavatavad rühmad ja inimõigused. Vaja on investeringuid kohtunike ja uurijate piiriülesesse koolitusse, ühiste andmebaaside loomisse ja kiirreageerimisprotokollidesse. Krüptoturgude reguleerimine peab olema sama range kui traditsioonilise finantsturu reguleerimine, sest **kui raha liigub nn halli tsooni, siis sinna liigub ka naiste ärakasutamine**.

Tuleb meeles pidada, et seksuaalne ärakasutamine internetis ei toimu vaakumis. See on sügavalt juurdunud majanduslikes ja kultuurilistes struktuurides, mis teenivad kasu tähelepanust, kaasatusest ja kontrollist. Sotsiaalmeedia ja digiplatvormid on loodud selleks, et saada kasumit minimaalse turvalisusega, need võimendavad sensatsioonilise, vägivaldse või seksualiseeritud sisu levitamist, et hoida kasutajate tähelepanu. Ekspluateerivad tööstusharud, pornograafiast andmekaevandamiseni, teenivad kasumit naise keha, eraelu ja emotsionaalse haavatavuse kommertsialiseerimise pealt. Selles süsteemis ei ole sooline

vägivald tõrge, vaid **funktsioon**, digimajanduse tulus kõrvalsaadus, mis hindab viraalsust, mitte vastutust, demonstreerimist, mitte nõusolekut.

Kuni need süsteemid ei muutu, jätkavad inimõiguste organisatsioonid seda ebavõrdset võitlust, piiratud ressursside, kuid piiritu otsusekindlusega. Nende töö ei ole lihtsalt õigluse poole püüdlemine. See on nende **naiste väärkuse taastamine**, kes on langenud ohvriks ruumis, mis oli algselt mõeldud vabaduse ja sidemete loomise paigaks.

BIBLIOGRAAFIA

6. BIBLIOGRAFIA

- *60 Statistiques sur le temps d'écran des enfants en 2025*. (n.d.). GoStudent. <https://www.gostudent.org/fr-fr/blog/statistiques-temps-ecran-enfants>
- Acquaviva, M. (2022, April 15). *Come segnalare un sito dai contenuti illegali?* La Legge per Tutti. https://www.laleggepertutti.it/539189_come-segnalare-un-sito-dai-contenuti-illegali
- *Anonymity and identity shielding*. (2025, May 28). eSafetyCommissioner. <https://www.esafety.gov.au/industry/tech-trends-and-challenges/anonymity>
- Camarda, C. (2023, October 27). *La pedopornografia e i reati informatici minorili*. Diritto.net. <https://www.diritto.net/pedopornografia/>
- Carcelén-García, S., Narros-González, M. J., & Galmes-Cerezo, M. (2023). Digital vulnerability in young people: gender, age and online participation patterns. *International Journal of Adolescence and Youth*, 28(1). <https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2287115>
- *Cyber Security Challenge Greece*. (n.d.). <https://cybersecuritychallenge.gr/2025/>
- *Cyber violence against women in the EU*. (2024). In *European Parliament*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI\(2024\)767146_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/767146/EPRS_BRI(2024)767146_EN.pdf)
- *Digiturvalisuse mängud*. (n.d.). *Digiturvalisuse mängud*. Digiturvalisuse Mängud. <https://www.lasteaeg.ee/>
- *En 2023, un tiers des internautes ressentent au moins un effet néfaste des écrans* - Insee Focus - 329. (n.d.). <https://www.insee.fr/fr/statistiques/8199393>
- *FAQs: Digital abuse, trolling, stalking, and other forms of technology-facilitated violence against women* | UN Women – Headquarters. (2025, February 10). UN Women – Headquarters. <https://www.unwomen.org/en/articles/faqs/digital-abuse-trolling-stalking-and-other-forms-of-technology-facilitated-violence-against-women>
- Fournari, J. (2025, April 9). *Chiffres sur le cyberharcèlement en 2025*. Jedha. <https://www.jedha.co/formation-cybersecurite/chiffres-sur-le-cyberharcèlement-en-2025>
- *Goal 5 | Department of Economic and Social Affairs*. (n.d.). <https://sdgs.un.org/goals/goal5>
- *Greek Safer Internet Centre*. (n.d.). Better Internet for Kids. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/sic/greece>
- *Guyana Gender-based Violence Policy Brief – PANCAP*. (n.d.). <https://pancap.org/pancap-documents/guyana-gender-based-violence-policy-brief/>
- *Guyana has comprehensive, holistic model to address Gender-Based Violence*. (2024, September 22). DPI Guyana. <https://dpi.gov.gy/guyana-has-comprehensive-holistic-model-to-address-gender-based-violence/>
- *How Technology-Facilitated Gender-Based Violence Impacts Women and Girls*. (2023, November). United Nations - Regional Information Centre for Western Europe.

<https://unric.org/en/how-technology-facilitated-gender-based-violence-impacts-women-and-girls/>

- Inicio. (n.d.). Comisión Económica Para América Latina Y El Caribe. <http://www.cepal.org/>
- Inspiratsioonikogumik 2023 - targalt internetis. (2024, January 16). Targalt Internetis. <https://www.targaltinternetis.ee/inspiratsioonikogumik-2023/>
- Komal. (2025, March 27). *The impact of social media in combating Gender-Based Violence*. IJLSSS. <https://ijlsss.com/the-impact-of-social-media-in-combating-gender-based-violence/>
- L'Hoiry, X., Moretti, A., & Antonopoulos, G. A. (2024). Human trafficking, sexual exploitation and digital technologies. *Trends in Organized Crime*, 27(1), 1–9. <https://doi.org/10.1007/s12117-024-09526-4>
- Marasco, T. (2019, March 11). *È legale vedere video pornografici su internet? La Legge per Tutti*. https://www.laleggepertutti.it/104726_e-legale-vedere-video-pornografici-su-internet
- Ministry of Digital Governance. (n.d.). *THE GREEK NATIONAL DIGITAL DECADE STRATEGIC ROADMAP*. https://digitalstrategy.gov.gr/website/static/website/assets/uploads/digital_decade_national_roadmap.pdf
- Open Access Journals | Texila International Journal. (n.d.). <http://www.texilajournal.com/>
- Ourania. (2022, October 11). *European SafeOnline Initiative – (ESOI)*. Athens Lifelong Learning Institute. <https://athenslifelonglearning.gr/el/european-safeonline-initiative/>
- Quayle, E. (2020). Prevention, disruption and deterrence of online child sexual exploitation and abuse. *ERA Forum*, 21(3), 429–447. <https://doi.org/10.1007/s12027-020-00625-7>
- Research ICT Africa. (2025, February 17). *The impact of social media and Generative AI on gender-based violence - Research ICT Africa*. <https://researchictafrica.net/research/the-impact-of-social-media-and-generative-ai-on-gender-based-violence/>
- Safer Internet Day 2024 activities in Estonia. (n.d.). Better Internet for Kids. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/news/safer-internet-day-2024-activities-estonia>
- SaferInternet4kids. (n.d.). *SaferInternet4Kids | SaferInternet4Kids*. <https://saferinternet4kids.gr/>
- Santi, P. (2024, May 1). Enfants et écrans : les constats qui ont nourri les préconisations de la commission nommée par Emmanuel Macron. *Le Monde.fr*. https://www.lemonde.fr/societe/article/2024/05/01/enfants-et-ecrans-les-constats-qui-ont-nourri-les-preconisations-de-la-commission-nommee-par-macron_6231003_3224.html

- Sanusi, T. (2021, November 17). *Online Gender-Based Violence: What you need to know*. Global Citizen. <http://globalcitizen.org/en/content/what-is-online-gender-based-violence-2/>
- *Social media can change actions that drive gender-based violence* | ISS Africa. (n.d.). ISS Africa. <https://issafrica.org/iss-today/social-media-can-change-actions-that-drive-gender-based-violence>
- *Tackling cyber violence against women and girls: The role of digital platforms*. (2024, December 9). European Institute for Gender Equality. https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/tackling-cyber-violence-against-women-and-girls-role-digital-platforms?language_content_entity=en
- *Targalt internetis*. (n.d.). Targalt Internetis. <https://www.targaltinternetis.ee/>
- *Technology-Facilitated Gender-Based Violence: a growing threat*. (n.d.). United Nations Population Fund. <https://www.unfpa.org/TFGBV>
- *The EU's Digital Services Act*. (2022, October 27). European Commission. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en
- *The role of technology in human trafficking*. (n.d.). United Nations : Office on Drugs and Crime. <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/Webstories2021/the-role-of-technology-in-human-trafficking.html>
- Tomczyk, Ł. (2019). Skills in the area of digital safety as a key component of digital literacy among teachers. *Education and Information Technologies*, 25(1), 471–486. <https://doi.org/10.1007/s10639-019-09980-6>
- UN WOMEN. (2024). *REPOSITORY OF UN WOMEN'S WORK ON TECHNOLOGY-FACILITATED GENDER-BASED VIOLENCE (OCTOBER 2024)*. <https://www.unwomen.org/sites/default/files/2024-10/repository-of-un-womens-work-on-technology-facilitated-gender-based-violence-en.pdf>
- University of Rhode Island, & Hughes, D. (2002). *The Use of New Communications and Information Technologies for Sexual Exploitation of Women and Children*. *Gender and Women's Studies Faculty Publications*. https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=wms_fac_pubs
- *View of Digital Literacy: Education for Safe Internet usage*. (n.d.). <https://engagement.fkdp.or.id/index.php/engagement/article/view/1534/217>
- Westphal, V. (2024, April 12). *12% des adolescents déclarent se livrer à du cyberharcèlement*. Santé Mentale. <https://www.santementale.fr/2024/04/un-jeune-sur-6-victime-de-cyberharcèlement>
- *What we know about the gender digital divide for girls: A literature review*. (2023). In *UNICEF Gender and Innovation*. <https://www.unicef.org/eap/media/8311/file/What%20we%20know%20about%20the%20gender%20digital%20divide>
- *Why Online Anonymity is Critical for Women* - Women's Media Center. (n.d.). <https://womensmediacenter.com/speech-project/why-online-anonymity-is-critical-for-women>

- *Back to school in Greece with a focus on digital citizenship.* (n.d.). Better Internet for Kids. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/news/back-school-greece-focus-digital-citizenship>

Rahastab Euroopa Liit. Väljendatud seisukohad ja arvamused on siiski ainult autori(te) omad ega pruugi kajastada Euroopa Liidu või Euroopa Hariduse ja Kultuuri Täitevasutuse (EACEA) seisukohti. Euroopa Liit ega EACEA ei saa nende eest vastutada.

**Kaasrahasanud
Euroopa Liit**